

**İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE
KURUMSAL KAPASİTENİN
GÜÇLENDİRİLMESİ
ULUSAL EYLEM PLANI**

“Bu belge Avrupa Birliği ’nin mali yardımı ile sağlanmaktadır. Bu belge içeriği, sadece proje ortaklarının sorumluluğu altındadır ve hiçbir koşulda Avrupa Birliği ’nin görüşlerini yansıtıtđı kabul edilmemelidir.”

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	5
1.1. Amaç	7
1.2. Kapsam.....	7
1.3. İnsan Ticareti Suçuna İlişkin Tanımlar	7
2. İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE KURUMSAL KAPASİTENİN GÜÇLENDİRİLMESİ NİHAİ RAPOR VE EYLEM PLANI	8
2.1. İnsan Ticareti Olgusu	8
2.2. Başlangıç-Projenin İlk Durumu	10
2.2.1. Katılım Stratejisi	10
2.2.2. NPAA (Katılım Ortaklığı ve Müktesebatına İlişkin Ulusal Program)	10
2.2.3. Önemli Gelişmeler	12
2.2.4 Güncel İstatistiki Bilgiler	15
2.3. Gelişimin Tanımlanması ve Belirlenmesi	18
2.3.1. Uluslar arası Sözleşmelerin Onaylanmasının Hızlandırılması ve Kabul Edilmeleri.....	18
2.3.2. Ceza Kanunu	19
2.3.3. Kovuşturma	20
2.3.4. Hukuki Usullere Erişim.....	20
2.3.5. İş Kanunu	21
2.3.6. Vatandaşlık Kanunu	21
2.3.7. Durum Tespiti.....	22
2.3.8. İdari Önlemler	23
3. YÖNTEMLER	24
3.1. Proje Ortakları.....	24
3.2. Proje Yapısı	25
3.2.1. Bileşen 1	25
3.2.2. Bileşen 2	25
3.2.3. Bileşen 3	26
3.2.4. Bileşen 4.....	26
3.2.5. Bileşen 5.....	26
3.2.6. Bileşen 6.....	27
3.2.7. Bileşen 7.....	27
3.3. Elde Edilmesi Zorunlu Olan Sonuçlar	27

4. BULGULAR.....	30
4.1. Giriş.....	30
4.2. İnsan Ticaretine Karşı Strateji (Tanım).....	30
4.2.1 Farkındalık	32
4.2.2. Mağdurlara Yardım ve Destek.....	33
4.2.3. Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon	35
4.2.4. Barınma	37
4.2.5. Yasal Çerçeve	37
4.2.6. İnsan Ticareti ile Mücadele için Eğitim Programları	39
4.2.7. İnsan Ticareti ile Mücadelede Uluslar arası İşbirliği	40
5. EK AÇIKLAMALAR.....	42
5.1. Belirlenen Boşluklar ve Düzenlemeler Üzerine Odaklanma	42
5.1.1. İnsan Ticaretinin Farklı Boyutları ile İlgili Bilginin Mevcudiyeti	42
5.1.2. Proje Ortaklarının ve Genel Olarak Kamuoyunun Farkındalığı	43
5.1.3. Mağdur Yardım Olanakları, Mevcudiyeti, Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon Alanında Sığınak ve Yardım.....	43
5.1.4. İnsan Ticaretini Her Yönüyle Kapsayan Yasal Çerçeve.....	44
5.1.5. Soruşturmanın ve Teknik Ekipmanın İyileştirilmesi.....	45
5.1.6. Kolluk Güçlerine Uygun Eğitim Programlarının Uygulanması.....	46
5.1.7. STK Desteğinin Teşvik Edilmesi	47
5.1.8. Uluslar arası İşbirliğinin Geliştirilmesi	48
6. EYLEM PLANI SEKTÖR TABLOLARI	50
6.1.1. Sektör: İnsan Ticareti ile Mücadelede Türk Hükümetinin Strateji, Politikasının Geliştirilmesi ve Neşri.....	50
6.2.2. Sektör: Ortaklar, Politikacılar ve Toplumda Sürekli Bir Bilincin Oluşturulması	55
6.3.3. Sektör: Ayrıntılı Olarak Hazırlanan Sosyal Yaklaşımın Geliştirilmesi: Mağdur Yardımı ve Desteği, Geri Dönüş ve Toplumda Yeniden Kazandırma Yardımı ..	58
6.4.4. Sektör: Kanuni ve İdari Düzeltmeler	64
6.5.5. Sektör: Teknik Teçhizat ve Kalite Koşulları/Hükümleri.....	66
6.6.6. Sektör: Kurum içi İşbirliği	69

1. GİRİŞ

Türkiye son zamanlarda insan ticaretiyle mücadelede ilerlemeler kaydetmiştir. Özellikle 2002 yılının Ağustos ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), Türk Ceza Kanununda insan ticareti ve kaçakçılığını suç olarak tanımlayan iki değişikliği kabul etmiştir. Bu suçların örgütlü bir şekilde işlenmesi durumunda ise daha ağır cezai yükümlülükler getirilmiştir. 2003 yılının başlarında, Sınırşan Organize Suçlara Karşı 2000 yılı BM Sözleşmesi ve buna bağlı Özellikle Kadınlar ve Çocuklar Üzerinde Yapılan İnsan Ticareti Suçunun Önlenmesi, Durdurulması ve Cezalandırılması Hakkındaki Protokol ile Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Yapılan Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol imzalanmıştır.

1 Haziran 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 5237 sayılı yeni TCK'nın 80. maddesi ile insan ticareti suçu yeniden ele alınarak bu suçu işleyenler için öngörülen cezalar artırılmıştır. 19 Aralık 2006 tarihinde yapılan son düzenleme ile de insan ticaretinin tanımına “zorla fuhuş” ibaresi eklenmiştir.

403 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununda Değişiklik yapılmasını öngören ve 3 Haziran 2003 tarih ve 25127 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren yeni düzenleme ile; tacirlerin kullandığı bir yöntem olan, evlilik kurumunun istismarıyla mağdurlara hileli evlilik yaptırmak suretiyle ülkede kalışlarını kolaylaştırmanın önüne geçilmiştir.

Kaçak çalışmanın ve kaçak istihdamın önüne geçilmesi amacıyla Yabancıların Çalışma İzinlerini düzenleyen 27.02.2003 tarih ve 4817 sayılı yasa TBMM tarafından onaylanarak 6 Mart 2003 tarihli resmi gazetede yayımlanmıştır. Yasanın uygulanmasını sağlayacak olan yönetmelik 6 Eylül 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Diğer yandan; 10.07.2005 tarihinde TBMM’nce kabul edilerek 19 Temmuz 2003 tarihinde yürürlüğe giren “Karayolu Taşıma Kanunu” çerçevesinde hazırlanan 25 Şubat 2004 tarihinde Kara Ulaştırma Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir.

Bedensel ve ruhsal tedaviye ihtiyaç duyan insan ticareti mağdurları ile ilgili olarak; 05.12.2003 tarihli ve 2003/6565 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Ekinde; “İnsan Ticareti Mağduru olduğu tespit edilen ve sağlık giderlerini karşılayacak durumda olmayan yabancı uyruklu hastalar, resmi sağlık kurum ve kuruluşlarınca sunulan sağlık hizmetlerinden yararlanmada, 08.01.2002 tarih ve 4736 sayılı Kanunun 1’inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaf tutulmaları” karara bağlanmıştır.

2002 yılının Kasım ayında, Dışişleri Bakanlığı eşgüdümünde düzenli aralıklarla toplanarak insan ticareti alanındaki eksiklikleri tespit ederek ilerleme kaydetme yönünde çalışan İnsan Ticareti Ulusal Görev Gücü kurulmuştur. Başbakanlık, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı Ulusal Görev Gücünün birer üyesidir.

Bunun yanında, Katılım Ortaklığı ve Müktesebatın Kabulüne ilişkin Ulusal Program (NPAA)’ın bir parçası olarak Adalet ve İçişleri (JHA) alanındaki ilerleme çalışmaları kapsamında ‘İnsan Ticareti ile Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi’ projesinin Katılım Öncesi 2003 yılı Mali İşbirliği kapsamında gerçekleştirilmesi öngörülmüştür.

Bu bağlamda; uluslar arası önemli hukuki belgelerin imzalanması ve son zamanlarda Ceza Kanunundaki değişikliklerin kabul edilmesine bakılmaksızın, hala insan ticaretine karşı ayrıntılı bir strateji geliştirilmesine ve bu stratejinin sektörel eylem planlarıyla yerine getirilmesine ihtiyaç duyulduğundan; 2003 yılı Mali İşbirliği kapsamında hazırlanan ‘İnsan Ticareti ile Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Projesi’ 30 Kasım 2005-31 Temmuz 2007 tarihleri arasında tamamlanmıştır.

Projenin çıktısı olarak hazırlanan ulusal eylem planı yasal yaklaşım, personelin eğitimi, kurumsal reform ve fiziksel altyapı ile gerekli altyapının temini alanlarında özel ihtiyaçları ortaya çıkarmaktadır. Bu sahada AB düzenlemeleri uyarınca gerekli olan yatırım şemalandırması uyarınca, Türkiye’nin bu alandaki eksikliklerinin detaylı ve kapsamlı değerlendirilmesine gerek duyulacaktır.

İnsan ticaretiyle mücadele stratejisi; kolluk kuvvetlerinden sosyal yardıma, psikolojik yardım ile geri dönüş problemlerine kadar bu alanda farklı kurumların görev alanlarını içermektedir. Bu çok taraflı yaklaşım yukarıda bahsi geçen Ulusal Görev Gücünün yapısını da yansıtmaktadır. Bu programın uygulanmasında ana yararlanıcı kurum İçişleri Bakanlığı'dır, diğer yandan kolluk kuvvetleri göz önüne alındığında İçişleri Bakanlığı bünyesinde insan ticaretinde önemli rol oynayan kurumlar özellikle Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'dır.

1.1.Amaç

Projenin temel amacı; Türkiye'nin insan ticareti ile mücadele alanında minimum standartları yakalayabilmesi, insan ticareti ile mücadele eden kurumların kapasitelerinin geliştirilerek, mücadele stratejilerinin belirlenmesi ve sektör eylem planlarının yürütülmesini sağlamaktır.

1.2 Kapsam

Proje, Türkiye 'de insan ticareti ile mücadelede gelinen noktanın tespiti, ilgili kurumların kapasiteleri, bu alandaki boşluklar ve eksiklikler ile AB Müktesebatı doğrultusunda ilerleme kaydedilmesi için yapılması gereken faaliyetleri kapsamaktadır.

1.3.İnsan Ticaretine İlişkin Tanımlar

Mağdur: İnsan ticaretine konu olan, kandırılmak suretiyle ikna edilen, zorlama uygulanan ve baskı sonucunda maddi ve manevi açıdan zarar gören ve diğer sosyal haklardan mahrum edilen kişilerdir.

Tacir: İnsan ticareti suçunu işleyen ve bu eylem neticesinde maddi gelir elde eden kişilerdir.

2. İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE KURUMSAL KAPASİTENİN GÜÇLENDİRİLMESİ NİHAİ RAPOR VE EYLEM PLANI

2.1. İnsan Ticareti Olgusu

İnsan ticareti endişe verici boyutlara ulaşmıştır. Dünya genelinde her yıl 700,000'in üzerinde kişinin bu olgudan mağdur olduğu tahmin edilmektedir, bazı kaynaklar 1 milyon ve daha fazla mağdurun var olduğunu belirtmektedir. Bu olgunun büyümesi göç politikaları ve dünyanın belli devletlerindeki ve belli bölgelerindeki ekonomik ve sosyal krizler ile ilişkilendirilmektedir. Uluslararası yargı sistemleri ve polis kuvvetleri arasındaki işbirliğinde yaşanan zorluklar da insan ticaretini kolaylaştırmaktadır.

İnsan ticareti tüm bireyleri ilgilendirmekle birlikte özellikle kadın ve çocukları etkilemektedir.

Mağdurlar, cazip iş teklifleri ya da daha iyi bir hayata dair sözlerle kandırılmaktadır. Ardından, insan tacirleri tarafından Avrupa Birliği ülkelerine yasa dışı yollardan ya da sahte kimlik belgeleri ile getirilmekte ve onları suiistimal eden kişiler için oldukça karlı olan yasa dışı iş yerleri, erotik gösteriler, fuhuş, dilencilik gibi etkinliklerde çalışmaya zorlanmaktadır. Çoğu zaman dirençlerinin kırılması ya da tacirlerini ihbar etmekten caydırılmaları için kötü muamele görmekte ya da tecavüze uğramaktadırlar.

İnsan ticaretinin çoğu zaman organize suçla bağları bulunmaktadır. Bu yüzden 12 Aralık 2000 tarihinde imzaya açılan Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Palermo Sözleşmesi içerisinde özellikle insan ticareti ile mücadeleye ayrılmış bir Protokol yer almaktadır.

Söz konusu Ek Protokol' e göre insan ticareti;

‘kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi,

barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir”

İnsan ticareti Uluslararası İnsan Hakları Beyannamesi ve Avrupa Birliği Temel Haklar Sözleşmesi içinde geçen itibar hakkı, fiziksel ve ruhsal bütünlük hakkı, işkence ve insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezalandırma ile köleliliğin ve zorla çalıştırmanın engellenmesi gibi hakların ihlalidir: AB Temel Haklar Sözleşmesi'nin 5. Maddesi insan ticaretinin yasaklanmış olduğunu açıkça ifade etmektedir.

Bu uluslararası olgu ile başa çıkılabilmesi için çok sayıda farklı oyuncunun eşgüdümlü bir davranış sergilemesi gerekmektedir. Farklı uluslararası kuruluşları harekete geçirmek için adımlar atılmıştır: Birleşmiş Milletler, Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği bu uluslararası kuruluşların başlıcalarıdır.

Organize suç alanında İnsan Ticareti ve Zorla Çalıştırma konuları yakın yıllarda önem kazanmıştır ve bu olgu neredeyse tüm ülkelerin vatandaşlarını kapsamaktadır. İnsan ticareti suçu bu ülkelerdeki sosyal, jeopolitik ve ekonomik koşullar ile yakından ilgilidir ki, bu durum koşullar iyileştirilene kadar kayda değer hiç bir değişiklik olmayacağını açıkça ortaya koymaktadır. İnsan ticareti milyar dolarlık bir iş hacmine sahip olup organize suç için çok karlı bir sektör oluşturmaktadır. Elde edilen kar, küresel piyasaların taleplerinden ve içinde bulunduğu kötü koşulları iyileştirmeye çalışan, daha özgür bir yaşam için mücadele veren kişilerden kaynaklanmaktadır.

2.2. Başlangıç – Projenin İlk Durumu

2.2.1. Katılım Stratejisi

Avrupa Birliği (Avrupa Topluluğu) ve Türkiye arasında 1963 tarihli katılım sözleşmeleri ile başlayan ve 4 Mart 1998 tarihinden itibaren Avrupa'nın benimsediği Türkiye stratejisi uyarınca, Avrupa Konseyi 19 Mayıs 2003 tarihli katılım ortaklığında yer alan ilkeler, öncelikler ve koşullar belirlemiştir. Genel bir hedef olarak, Türkiye'nin mevzuatı ve uygulamalarının AB müktesebatına uyumu için çalışılmaktadır. Bu anlamda müktesebat, karşılıklı olarak kabul edilmiş anlaşmalar, sözleşmeler, mevzuat, içtihat hukuku, deklarasyon ve çözümlerde karar alınan ortak hak ve yükümlülükler bütünü anlamına gelmektedir. Dahası bu konular Avrupa Topluluğu tarafından sürekli değerlendirilen ve geliştirilen ortak hedeflerdir.

Buradan da anlaşılacağı üzere İnsan Ticareti ile mücadele organize suçlar ile mücadele kapsamında sadece küçük bir detaydır. Kendi başına analiz edilemez ve –katılım stratejisi mevcut olduğu sürece- müktesebatın aşağıda belirtildiği üzere pek çok bölümünde incelenmektedir.

- 23 Yargısal ve Temel Haklar,
- 24 Adalet, Özgürlük ve Güvenlik,
- 28 Tüketicinin ve Sağlığın Korunması.

2.2.2. Katılım Ortaklığı ve Müktesebatın Kabulüne İlişkin Ulusal Program (NPAA)

İnsan ticareti ile ilgili olarak, 2003 tarihli Katılım Ortaklığı ve Müktesebatın Kabulüne İlişkin Ulusal Program (NPAA) bir yandan Türkiye'nin ihtiyaçlarını belirlerken diğer yandan Kasım 2002'de Dışişleri Bakanlığı'nın sorumluluğunda kurulan İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü'nün tanımlamasını yapmıştır. Bu tanım, esas olarak aşağıda yer alan başlıklara¹ ve bunların iyileştirilmesine odaklanmıştır. Bu başlıklar:

- 1) TBMM'de onaylanmak için bekleyen uluslararası sözleşmelerin tasdik sürecinin hızlandırılması: Bunlar Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve ilgili iki protokoldür (onaylanmışlardır),

---

1 Proje Fişi TR 03 IB/JH-03

- 2) Türk Ceza Kanunu'nda ilk kez insan ticaretini ve göçmen kaçakçılığını tanımlayan ve suç teşkil eden eylemin işleniş şekline bağlı olarak göçmen kaçakçılığı suçunda 3 yıldan 8 yıla ve insan ticareti suçunda 8 yıldan 12 yıla kadar hapis cezasını öngören gerekli değişiklikler yapılmıştır,
- 3) İnsan Ticareti ile ilgili Türk Ceza Kanununun ilgili maddesi kapsamında Ocak-Mart 2003 tarihleri arasında ceza mahkemelerinde 6 davada işleme başlanmıştır;
- 4) İş Kanunu'nda değişiklik yapılarak yabancıların ev işlerinde çalışmalarına izin verilmiştir,
- 5) Yabancılar için çalışma izinleri ile ilgili Türk mevzuatında değişiklik yapılarak çalışma izinlerinin yalnız Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından düzenlenmesi ve yabancıların ev işlerinde çalışmasına izin verilmesi, yabancıların çalışma izinlerine dair taslak kanunun kabulü (bunlardan ikincisi kabul edilmiş ve 19 Şubat 2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır),
- 6) Vatandaşlık hususunda mevzuat değişikliği TBMM'nin gündemindedir. Çıkar amaçlı evliliklerin engellenmesi ile ilgili vatandaşlık yasasında yapılan değişiklik konusundaki taslak kanunun kabulü,
- 7) İnsan ticareti mağdurlarına insani vize verilmesi (1 ay geçerli geçici oturma izni);
- 8) İnsan ticareti mağdurları, özellikle de kadınlar için ücretsiz ve 24 saat hizmet veren acil durum hatlarının kurulması,
- 9) Kamuya yönelik bilgilendirme kampanyaları,
- 10) İnsan ticareti suçları ve mağdurlarla ilgili istatistiklerin Adalet Bakanlığı tarafından toplanması,
- 11) Bazı illerde insan ticareti mağdurları için sığınma evleri kurulması ve tanık koruma amacıyla önlemler alınması,
- 12) İnsan ticareti mağdurlarının geri dönüş ve entegrasyonunun sağlanmasıdır.
- 13) İnsan ticareti mağdurlarına sağlık ve diğer sosyal hizmetlerin tedarik edilmesi, insani nedenlerle geçici oturma izni verilmesi,
- 14) Kolluk kuvvetleri yetkilileri, yargı yetkilileri ve diğer memurlar için eğitim seminerleri organize edilmesi,
- 15) İnsan ticareti mağdurları, özellikle de kadınlar ile çalışan Sivil Toplum Kuruluşları'na destek sağlanması,
- 16) İnsan ticareti ile mücadele eden ilgili bakanlıklar, kurumlar ve üniversiteler arasında yatay işbirliğinin sağlanması,

Bu alanlarda Türkiye’de 2003 yılında tanımlanan bazı önemli eksiklikler aşağıda belirtilmiştir. Bu eksiklikler:

- 1) İnsan ticareti türleri ve savunmasızlık nedenleri üzerine bilginin geliştirilmesi ihtiyacı,
- 2) Toplumun genelinin insan ticareti ile ilgili farkındalığının yetersiz olması
- 3) İnsan ticareti mağdurları için barınma tesisleri ve barınma evleri de dahil olmak üzere mağdurlara verilecek yardım ve desteğin geliştirilmesi ihtiyacı,
- 4) Geri dönüş ve yeniden entegrasyon konularında eksik yardım,
- 5) Faillerin tutuklanması ve tanık koruma da dahil olmak üzere mağdurların insani haklarının korunmasını da içeren, insan ticaretinin tüm yanlarını içine alan yargı yapısı,
- 6) İnsan ticareti dahil olmak üzere organize suçlara dair soruşturmaların karmaşıklığı,
- 7) Soruşturmalara destek olacak teknik ekipman eksikliği,
- 8) Kolluk kuvvetleri için insan ticareti üzerine eğitim programlarının hazırlanması gereği,
- 9) Yetersiz STK desteği,
- 10) Kolluk kuvvetleri arasında uluslararası düzeyde işbirliğinin geliştirilmesi gereğidir.

2.2.3. Önemli Gelişmeler

1 Şubat 2007 tarihli AB genişleme raporu (özet) aşağıdaki ifadeyi içermektedir:

Polisiye işbirliği ve örgütlü suçlar ile mücadeleye baktığımızda, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren yeni Ceza Muhakemeleri Kanunu aramalar, iletişimin dinlenmesi, gizli gözetleme ve vücut muayenesi gibi konuları kapsayan cezai soruşturmalarda yeni yetkiler ortaya koymaktadır. Organize suçlara dair kanun ile de iletişimin dinlenmesinin kapsamı daha fazla suç tipini içerecek şekilde genişletilmiştir. Ancak Türkiye’de henüz veri koruma mevzuatı bulunmamaktadır.

(Not: TCK ve CMK'nın bazı maddelerinde veri korumayla ilgili hükümler bulunmaktadır.Kapsamlı bir veri koruma kanunu çıkarılmak üzeredir)

Ocak 2005'te İçişleri Bakanlığı, polis, jandarma ve sahil güvenlik arasında daha iyi işbirliği ve eşgüdüm sağlamak için bir genelge yayımlamıştır.

10 000 üniversite mezununun yeni polis memurları olarak işe alınmasını sağlayan bir kanun kabul edilmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nda Ağustos 2002'de **insan ticareti ve göçmen kaçakçılığını** suç olarak sınıflandıran değişiklik yapılmıştır.

Temmuz 2003'te kaçakçılıkla mücadele için yeni bir yasa kabul edilmiştir.

Şubat 2004'te Türkiye ateşli silahlar ile bunların parça, aksam ve mühimmatlarının yasa dışı üretimi ve kaçakçılığına karşı protokolü kabul etmiştir.

Mayıs 2004'te Europol ile organize suçların çeşitli şekilleri ile mücadeleye yönelik bir işbirliği antlaşması imzalamıştır.

Haziran 2005'te yürürlüğe giren Ceza Kanunu'nun 79 ve 80. maddeleri insan ticareti ve göçmen kaçakçılığına verilen cezaları önemli ölçüde arttırmıştır. Bu suçların bir tüzel kişilik tarafından işlenmesi durumunda cezalar daha da artmaktadır. Ceza Kanunu ayrıca insan kaçakçıları ve tacirlerinin malvarlıklarına el konulmasını da sağlamaktadır. Türkiye, Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni (Palermo Sözleşmesi - 2000) kabul ettiği gibi bu sözleşmenin özellikle Kadınlar ve Çocuklara yönelik İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Durdurulması ve Cezalandırılması ile ilgili ve Kara Deniz ve Hava Yolu ile Göçmen Kaçakçılığı'na karşı protokollerini de kabul etmiştir. Türk Ceza Kanunu hali hazırda (Ağustos 2002) bu iki Protokol ve Palermo Sözleşmesi ile aynı seviyeye gelecek şekilde değiştirilmiştir.

Ekim 2002'de Dışişleri Bakanlığı koordinasyonu altında insan ticareti ile mücadele edecek bir bakanlıklar arası çalışma grubu kurulmuştur. Bu grup daha sonra Başbakanlık tarafından Mart 2003'te ulusal eylem planı olarak kabul edilen tavsiyeleri benimsemiştir.

Ocak 2004'te İçişleri Bakanlığı'nda **insan ticareti** üzerine uzmanlaşmış bir birim kurulmuştur. Bu birimin rolü polis ve diğer yetkililer arasında diyalog ve eşgüdümü arttırmaktır.

İnsan ticareti mağdurlarına ücretsiz sağlık hizmeti sunulması amacıyla da bir talimat yayımlanmıştır.

Mağdurlar için Ağustos 2004'te İstanbul'da bir barınma evi açılmış ve sonrasında da Ankara'da yeni bir barınma evi faaliyete geçirilmiştir. Şubat 2005'te Türk yetkililer Uluslararası Göç Örgütü ile iş birliği yaparak insan ticareti karşıtı bir program başlatmışlardır. İnsan tacirleri nedeniyle risk altında olduğu düşünülmekte olan bayan turistlerin mağdur olmaları durumunda ihbarda bulunabilecekleri ücretsiz bir acil durum hattı hizmete geçmiştir. Bu hat, 98 insan ticareti mağdurunun kurtarılmasını sağlamıştır (Ağustos 2006 itibari ile). Ayrıca, insan ticareti karşıtı bir kamuoyu bilgilendirme kampanyası da başlatılmıştır. Program insan ticareti mağdurlarına da yardım sağlamaktadır; bu sayede 2005'te 220 mağdurun ülkelerine geri dönmesine yardımda bulunulmuştur.

İnsan Ticareti ile Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Projesinde, Türkiye'de insan ticareti alanındaki durumun analiz edilmesi ve iyileştirilmesi için çaba gösterilmektedir. Bu alanda ve bu proje ile bağlantılı olarak başka girişimlerin de başlatıldığı ve Türk hükümeti kurumlarının Ulusal Görev Gücü şemsiyesi altında çabalarını sürekli arttırdığı bilinmelidir. Bu konuda aşağıda yer alan gelişim ve bulgularla ilgili notlar organize suçla mücadele eden mevcut girişimler bağlamında dikkate alınmalıdır.

2.2.4. Güncel İstatistikî Bilgiler:

Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye Cumhuriyeti'ndeki İnsan Ticareti Mağdurları ve Tacirleriyle ilgili elde edilen veriler son yıllarda sayıların arttığını göstermektedir.

a. UYRUKLARINA GÖRE TESPİT EDİLEN İNSAN TACİRLERİNİN SAYISI

UYRUK	2004	2005	2006	2007	TOPLAM
TÜRKİYE	184	333	375	264	1156
AZERBEYCAN	13	6	7	7	33
BEYAZ RUSYA	1	2			3
BULGARİSTAN				1	1
ERMENİSTAN		3			3
GÜRCİSTAN	2	3	3	2	10
KAZAKİSTAN		1			1
KIRGIZİSTAN	2	5	5	4	16
MOLDOVA	4	10	12	10	36
ÖZBEKİSTAN		4	5	4	13
PAKİSTAN				1	1
ROMANYA	1	1		3	5
RUSYA	14	2	10	10	36
TÜRKMENİSTAN	1		1	1	3
UKRAYNA	5	8	4	1	18
YUNANİSTAN		1			1
TOPLAM	227	379	422	308	1336

b. YAKALANAN TACİRLERİN DURUMU

TACİRLERİN DURUMU	2004	2005	2006	2007
TUTUKLANAN	138	125	156	175
TUTUKSUZ YARGILANMAKTA OLAN	43	134	127	83
FİRAR	41	105	115	47
SINIR DIŞI	5	11	5	2
ADLİ KONTROL			3	
ÜLKEDEN ÇIKIŞ YAPTIĞI TESPİT EDİLEN		3	3	
BAŞKA SUÇ NEDENİYLE CEZAEVİNDE		1	13	1
TOPLAM	227	379	422	308

c. İNSAN TİCARETİ MAĞDURLARININ UYRUKLARINA GÖRE DAĞILIMI

UYRUK	2004	2005	2006	2007	TOPLAM
AZERBEYCAN	23	13	22	7	65
BEYAZ RUSYA	3	6	1		10
BULGARİSTAN		1	2	6	9
ERMENİSTAN		1	1		2
GÜRCİSTAN	16	7	9	12	44
İRAN	1		2		3
KAZAKİSTAN	9	8	2		19
KIRGIZİSTAN	19	22	27	16	84
MOLDOVA	62	66	75	53	256
ÖZBEKİSTAN	5	10	18	9	42
ROMANYA	11	11		1	23
RUSYA	61	26	45	20	152
SRİ LANKA				1	1
TUNUS				1	1
TÜRKMENİSTAN	3	6	7	13	29
UGANDA		1			1
UKRAYNA	26	78	35	9	148
TOPLAM	239	256	246	148	889

2.3. Gelişimin Tanımlanması ve Belirlenmesi

Ulusal Görev Gücü ve NPAA tarafından belirlenen odak noktası esas alınmıştır .

Aşağıda yer alan maddeler, alanda bulunan boşluklar olarak belirlenmiştir ve belirtilen gelişmelerden geçmektedir; eksiklikler D bölümünde belirlenmiştir.

2.3.1. Uluslararası Sözleşmelerin Onaylanmasının Hızlandırılması ve Kabul Edilmeleri

Genel olarak Türkiye –diğer katılım aşamasındaki ülkeler gibi- mevzuat konusunda sürekli bir reform süreci içindedir ve bundan dolayı yargı sisteminin değerlendirilmesine ciddi emek harcanmaktadır. Ceza Kanununda değişiklik yapılması bazen Ceza Muhakemeleri Kanununda da değişiklik yapılmasını, aynı şekilde Ceza Muhakemeleri Kanununda değişiklik yapılması bazen Ceza Kanununda da değişiklik yapılmasını gerektirmektedir. Uluslararası mevzuatın onaylanması, ulusal kanunlarda geniş çaplı değişiklikler gerektirmektedir. Türkiye’deki yargı sisteminde anayasa ve ceza kanunu gibi genel kanunlar dışında uluslararası kanunların her kabul edildiğinde üzerinde değişiklik yapılması gereken kurumlar ve bunların görevleri ile ilgili çok sayıda özel kanun bulunmaktadır. Düzenlemelerde politik değerlendirmelerden kaynaklan bir yavaşlama olması durumunda T.C. Anayasası (Madde 90) uluslararası bu sözleşmelerin benimsenmesi için gerekli koşulları sağlamaktadır.

İnsan Ticareti alanında uluslararası sözleşmelerin uygulanması çok önemlidir. Çünkü insan ticareti suçu hem küresel niteliği olan hem de özellikle sınır aşan bir suç olması nedeniyle sınır aşan işbirliği gerektiren bir konudur.

Son yıllarda uluslararası işbirliği arttırılmış olsa da hukuki yardımlaşma henüz ulusal mevzuat ile düzenlenmemekte ancak Adalet Bakanlığı tarafından uygulanmaktadır. Türkiye organize suçlar alanındaki tüm önemli uluslararası anlaşmaları kabul etmiş ve ek olarak insan ticareti ile ilgili olarak önem arz eden komşu ülkeler ile iki taraflı işbirliği protokolleri imzalamıştır.

Türkiye bazı uluslararası sözleşmelere yürürlük kazandırmış olsa da imzalama ve onaylama/ yürürlüğe koyma süreçleri arasındaki gecikme aşikârdır; buna dair Avrupa Konseyi çerçevesindeki bazı örnekler aşağıda yer almaktadır:

No	Başlık	İmza Tarihi	Onay Tarihi
160	Çocuk Hakları Avrupa Sözleşmesi	09.06.1999	10.06.2002
161	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Takibatlarına Katılan Kişilere Dair Avrupa Anlaşması	03.07.2002	06.10.2004
165	Avrupa Bölgesinde Yüksek Eğitim Niteliklerinin Tanınmasına Dair Sözleşme	01.12.2004	08.01.2007
174	Yolsuzluk Üzerine Ceza Kanunu Sözleşmesi	27.09.2001	29.03.2004
179	Adli Yardım Başvurularının İletimine Dair Avrupa Anlaşmasına Ek Protokol	04.10.2001	31.03.2005

Bu nedenle sadece Türkiye'ye özgü bir konu olmamakla birlikte uluslararası sözleşmelerin uygulanmasına önem verilmelidir.

2.3.2. Ceza Kanunu

İnsan ticareti ve bağlantılı suçları cezalandıracak kanuni hükümler, organize suçlar ile mücadele etmek amacıyla uluslararası sözleşmelerin amaçlarını yansıtmak adına önem taşımaktadır. İnsan ticareti alanında 2003 ve 2005 yıllarında ceza kanununda önemli değişiklikler yapılmıştır (**insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı tanımı**). O tarihten bu güne olumlu gelişmelerden bahsedilebilir ancak hala çok az sayıda insan ticareti ile ilgili dava açılmaktadır. Ancak son zamanlarda yargılamalarda artış görülmüştür; bu durumdan anlaşılan ise yeni yargı usullerine ve kanunlara alışılmasının zaman almasıdır.

2.3.3. Kovuşturma

1 Haziran 2005'te yrrlge giren yeni Türk Ceza Kanunu insan hakları konusunda bazı eksikliklere açık Şekilde yanıt olmuştur.

Bu kanun cezai soruşturmanın yürütülmesi için (rneğin arama, dinleme, izleme ve vücut muayenesi) yeni usuller ortaya koymaktadır. Bunun yanında organize suçlar ile ilgili kanun da buna uygun biçimde değiştirilmiştir. Bunlara paralel olarak, polisin eğitimi ve özellikle de polis, jandarma ve sahil güvenlik olmak üzere kolluk kuvvetleri arasındaki işbirliği; genelgeler, mevzuat ve kapasite arttırımı faaliyetleri ile desteklenmiştir. Bu çalışmalardan elde edilecek sonuçlar ise halen gelişim aşamasındadır.

Yeni Ceza Muhakemeleri Kanunu, her türlü usul eylemlerinde yetkiyi sadece savcılara ve hakimlere vermektedir. Tehlike durumlarında yani acil durumlar için, Faydalanıcı lke (F) uzmanları – zellikle de polis teşkilatı mensupları – farklı görüş ortaya koymakta ve pratikte işbirliği ve çalışmaların zarar gördüğünü, çünkü polis yetkilerinin bağımsız kullanılabilmesinin kısıtlandığı belirtilmektedir. Ancak 2007 yılında yapılan yasal değişikliklerle yakın zamanda polisin yetkileri bazı açılardan genişletilmiştir.

Ceza Muhakemeleri Kanununun genel erevesi AB standartları ile uyum içindedir ancak çok az sayıda değişikliğin daha fazla uygulanabilirlik açısından yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

2.3.4. Hukuki Usullere Erişim

Mağdurların da failer kadar hukuki usullere erişimi sağlanmalıdır. Çünkü kovuşturmanın başarısı tanıklara ve delillere bağlıdır. Bu alanda gerekli hukuki hükümler mevcut olmasına rağmen özellikle ilgili kişinin mali durumunu da içeren Őartlar soruşturma, kovuşturma, tutukluluk ve yargılama esnasında da mevcut olasılıkları kısıtlamaktadır. Yine usullerin ve mevzuatın tutarlılığı iyileştirilmeye hazır durumdadır.

İnsanların hukuki usullere erişimi ellerindeki fırsatlara, konu hakkındaki bilgilerine, usuller ve kurumlar konusundaki fikirlerine bağlıdır. Vatandaşların ve dahası özellikle insan ticareti alanında yabancı mağdurların hukuki usuller hakkında daha fazla bilgilendirilmeleri ve kolluk kuvvetlerinin bu insanlar ile bağlantıya geçip yardım ve destek sunmaları gerekmektedir. Türk makamları bu konuda gelişme kaydetmek için uğraşmaktadır.

2.3.5. İş Kanunu

Cinsel istismar ve zorla çalıştırma iş piyasasını ilgilendiren konulardandır. Çünkü bu mağdurlar ya işçi olarak işe alınmakta ya da istismar edilmeleri istihdam edildikleri sektör sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Büyük bir tezat olarak ise bu sektöre eğlence sektörü denmektedir.

Zorla çalıştırma, evler dışında genellikle barlar, restoranlar ya da eğlence ve turizm alanında hizmet veren ufak işletmelerde meydana gelmektedir. Bu tür iş yerleri, özellikle yabancılar tarafından işletiliyorsa, denetlemelerde çalışma izni mevzuatına uyulması istenmektedir ki bu aynı zamanda yabancıların Türkiye’de ev işlerinde çalışma durumunu da garanti altına almaktadır.

Yabancılara çalışma izni verilmesine dair kanun 2003’de kabul edilmiştir ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından uygulanmaktadır.

2.3.6. Vatandaşlık Kanunu

İnsan ticareti, failleri ile beraber mağdurlarının da vatandaşlığa geçme girişimlerini riske atan küresel bir olgudur. Yabancıların anayasal olarak T.C. vatandaşlığı statüsü alabilmeleri mümkün iken bu durumu suiistimal edebilecek girişimlere karşı önlemler de alınmalıdır. Vize politikaları ve çalışma izinlerini bir araya getirmenin faydalı olduğu görülmektedir çünkü ancak bu iki alanda yapılacak yakın çalışmalar

sayesinde ülkede yasa dışı kalma vakaları azaltılabilir. Hileli evlilikler, fuhuş amaçlı ise cezaya tabidir. Mağdurlara, ülkede kısa bir süre kalmaları olasılığı tanınması gibi geri dönüş ve yeniden entegrasyonu sağlayacak değişiklikler yapılmıştır.

2.3.7. Durum Tespiti

İnsan ticareti mağdurlarının, yasa dışı göçmenler ve kaçakçılık yolu ile getirilmiş insanlar gibi çoğu yoksul insanlardır, anavatanlarının ekonomik durumu geldikleri ülkeye göre daha kötüdür. Bakıldığında bu durumun mağdurların kendilerine karşı bakış açısında eksiklik, kötü muamele ve bela ile karşı karşıya kalmak kadar insan ticaretine maruz kalma riskine neden olduğu görülmektedir. Mağdurlara insani vize verilmesi hem mağdura her insanın hak ettiği şekilde davranılmasını sağlar, hem de faillere karşı tanıklık yapma konusunda onları cesaretlendirir.

İnsan ticareti organize suçların kar elde edilebilir bir parçası olduğundan tanıklara karşı saldırılar olabileceği göz önünde bulundurulmalı ve dolayısıyla tanık koruma yöntemleri uygulanmalıdır. Barınma evleri de, özellikle kadınlar ve küçük yaşta kişiler için olanlar mağdurların güvenliği ve bu kişilere iyileşmek için şans tanınmaları açısından önemlidir. Mağdurları dengeli bir hale getirmek için tıbbi ve psikolojik yardım sunulacak ve cesaretlenmeleri sağlanacaktır.

Türkiye’de büyük şehirlerde barınma evleri kurulmuştur ve bunları ülke geneline yaymak amacıyla daha da fazlasının yapılması için adımlar atılmıştır. Mağdurlar için ücretsiz tıbbi yardımı garanti altına alan bir yasal hüküm Sağlık Bakanlığı tarafından uygulamaya konmuştur.

Aynı zamanda insan ticareti mağdurlarına odaklanan ulusal bir yardım hattı kurulmuştur.

2.3.8. İdari Önlemler

Mevzuat ve kanuni usullerin kolluk kuvvetlerinin yanında sivil toplum kuruluşları ve ulusal örgütlerin yakın işbirliği ile de izlenmesi gerekmektedir. Çünkü bu alanda ancak kapsamlı çabalar başarılı olabilir ve kaynakların harcanmasını azaltır. İdari önlemler; ortakların işbirliği çerçeveleri, ortak tüzükler, bilgi yayma gibi halka ilişkiler etkinlikleri, hizmet teklifleri ve diğer yollar olabilir. STK'lar, barolar, dernekler, uzmanlar ve diğer sivil toplum organları arasındaki işbirliğinin zayıf olduğu gözlenmiştir. Açıkça tarafların daha yakın ilişkiler için cesaretlendirilmeye ve bunun gerçekleştirilebilmesi içinde zamana ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda iki tarafta işbirliğinde birbirlerine karşı güven ortamı tam olarak sağlanamamıştır.

Başarılı idari önlemlerin hazırlanması istatistiksel olduğu kadar değerlendirme şartları açısından da durumun şeffaf analizini gerektirmektedir.

Türkiye, insan ticareti alanında Ulusal Görev Gücünün kurulması ile esaslı bir ulusal işbirliği stratejisi uygulamıştır. Bu güne kadar bu strateji daha çok bakanlık seviyesinde ve bazı STK'lar ile belirlenmiş işbirliği için faydalı olmuş ve artık daha geniş hedeflere yöneltilmiştir. Yukarıda bahsi geçen tıbbi destek ve yardım hattı yanında icra makamları düzenli biçimde insan ticareti ile ilgili rapor sunmaktadır.

3. YÖNTEMLER (YAKLAŞIM)

3.1. Proje Ortakları

Projenin amacı insan ticareti karşıtı bir strateji kabul etmek ve bunu sektörel eylem planları ile uygulamaktır. Başlıklara ve A Bölümünde belirtilen eksikliklere uygun şekilde çeşitli ortaklar projenin gidişatı içine dahil edilmeye çalışılmıştır.

İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülen projede, Türkiye’de yabancı uyruklu şahıslar çerçevesindeki tüm insan ticareti ile mücadele faaliyetlerini koordine ve takip etmekte olan Emniyet Genel Müdürlüğü/ Yabancılar, Hudut, İltica Dairesi Başkanlığı tarafından temsil edilen Türk tarafı tüm yararlanıcı kurumları içeren Faydalanıcı Ülke (FÜ)’dir.

Bu ortaklar:

- İçişleri Bakanlığı
  - Emniyet Genel Müdürlüğü
  - Jandarmanın Genel Komutanlığı
- Dışişleri Bakanlığı
- Adalet Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
- Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)
- STK’lardır

Üye Ülke (ÜÜ) tarafında; Berlin Kriminal Polis Birimi (Almanya) ve Ludwig Boltzmann İnsan Hakları Enstitüsü (Avusturya) ile işbirliği yapılmıştır, Berlin Savcılığı, Almanya ve Avusturya Federal Soruşturma Kurumları ve Kısa Dönemli Uzmanlar (KDU) da projeye katılmışlardır. Berlin Kriminal Polis Birimi ek olarak bir Proje Lideri ve 18 aylığına bir Yerleşik Eşleştirme Uzmanı (YED) görevlendirmiştir.

3.2. Proje Yapısı

A ve B Bölümlerinde tanımlanan başlıkların geniş kapsamından dolayı proje yapısının tüm önemli alanları kapsamayı ve proje çalışmasının kapsamlı bir yaklaşımda içermesi gerekmiştir.

Proje yapısı farklı alanlara göre 7 bileşende farklı aktiviteler ile tasarlanmış ve bir başlangıç proje toplantısı ve nihai konferanslar düzenlenmesi ile gerçekleştirilmiştir:

3.2.1. Bileşen 1 İnsan Ticareti Karşıtı Strateji

- Mükemmellik Konferansı
- Kanunların Uygulanması Ekip Araştırması
  - Soruşturma/Kovuşturma
- Kanunların Uygulanması Ekip Araştırması
  - Mevzuat
- Ekip Araştırması – Önleme ve Koruma
- Ekip Araştırması – Çalışma, Sağlık, Sosyal İşler
- En İyi Uygulama Üzerine Konferans
- Ulusal Eylem Planının Dağıtımı

Bileşen 1'in amacı duruma ilişkin temel bir tarama yapmak, genel bir anlayış sunmak ve projenin ilerlemesini garanti altına almak için tüm aktivitelerin sonuçlarını 4 ayda bir mükemmellik konferansları ile değerlendirmektir.

3.2.2. Bileşen 2 İnsan Ticareti Konusunda Bilinç Arttırma Programları

- Kılavuz İlkeler ve İşbirliği, Kamul/Özel Ortaklığı
- Dahili Eğitimler
- Halkla İlişkiler, Strateji ve İşbirliği
- Harici Eğitim, Sahadaki Aktörler
- Çalışma Ziyareti

Bileşen 2'nin amacı İnsan Ticareti odaklı halkla ilişkilere dair temel kılavuz ilkeleri düzenlemek ve medyanın varlığını güvenlik yönetiminin bir parçası olarak göstermektir.

3.2.3. Bileşen 3 Mağdura Yardım ve Desteğin Geliştirilmesi

- Türkiye’de Mağdura Yardım ve Desteğin Değerlendirilmesi
- Mağdura Yardım ve Destek Üzerine Çalışma Grubu: Programlar ve Stratejiler Geliştirilmesi
- Barınma Evleri İçin Fizibilite Çalışması
- Barınma Evi Çalışanları İçin Bir Eğitim Müfredatının Geliştirilmesi
- Çalışma Grubu Toplantısının Kapanması Ve İleriye Dönük Proje Girişimlerinin ve Önerilerinin Tartışılması

3.2.4. Bileşen 4 Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon Yardımının Geliştirilmesi

- Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon Yardımının Değerlendirilmesi
- Türkiye’deki Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon Yardımı Alanlarında Sınır Aşan İşbirliği Üzerine Seminer
- Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon Yardımı Üzerine Programlar Geliştiren Çalışma Grubu
- STK Ağını Teşvik Etmek Amaçlı Çalıştaylar
- İnsan Ticareti Alanında İki Taraflı Protokoller Üzerine Çalışma Grubu
- Devlet Makamları ve STK’lar Arasında İşbirliğini Teşvik Edici Çalıştaylar

3.2.5. Bileşen 5 İnsan Ticareti İle Mücadele İçin Bir Yasal Çerçevenin Geliştirilmesi

- İnsan Ticareti İle Mücadele İçin Yasal Çerçevenin Oluşturulması Üzerine Çalışma Grubu
- Mevzuatın Gözden Geçirilmesi I – Ceza Kanunu /Ceza Usulleri Kanunu /Adli Kolluk Yapılarının Yetkinliği
- Mevzuatın Gözden Geçirilmesi II – Mağdur Koruma, Kamu İdaresi, Sosyal Usuller, Çalışma Kanunu ve Yabancılar Hakkında Kanun
- Mevzuat Değişiklikleri İçin Teklif

3.2.6 Bileşen 6 Kolluk Güçlerinin İnsan Ticareti İle Mücadele İçin Eğitilmesi ve Güçlendirilmesi

- Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalıştayı
- Kolluk Kuvvetleri ve Avukatlar Arasında Karşılıklı İşbirliği Üzerine Çalıştay
- İnsan Ticareti Alanında Sınır Yönetimi Çalıştayı
- Sınır Yönetimi İle İlgili Kurumlar ve Yabancılar Polisi İçin Kültürler Arası Eğitim
- Eğitim – Eğiticilerin Eğitimi (Polis Teşkilatı Mensupları)
- Eğitim – Dış Uzmanlar
- Avukatlar ve Yargı İçin Mağdurun Hakları Üzerine Eğitim
- Almanya ve Almanya-Polonya Sınırına Çalışma Ziyareti

3.2.7. Bileşen 7 Uluslararası Kolluk Kuvvetleri İle Yapılan İşbirliği ve Eşgüdümünün Güçlendirilmesi

- Kolluk Kuvvetlerinin Ulusal İşbirliğinin İyileştirilmesi Çalıştayı
- Uluslararası Kolluk Kuvvetlerinin Kanun ve Uygulamaları Üzerine Eğitim
- Özellikle İnsan Ticareti Alanında Uluslararası Kollukla İlgili Bilginin Hazırlanması
- Operatif ve Stratejik Suç Analizi Çalıştayı
- Yargı Mensupları İçin Bilgilendirme Semineri

3.3. Elde Edilmesi Zorunlu Olan Sonuçlar

Bu projenin genel amacı Türkiye'nin insan ticareti ile mücadelede gerekli asgari standartları yerine getirmeye hazırlanması, insan ticareti ile uğraşan kurumların güçlendirilmesi ve AB müktesebatı ile uyum sağlanmasıdır.

Proje ortakları tarafından uzlaşılan önemli sonuçlar:

- İnsan ticareti karşıtı bir stratejinin kabulü, sektörel eylem planlarının uygulanması ile hedeflenmesi,
- Projenin sonunda kapsamlı bir stratejinin benimsenmesi, dağıtılması ve bu ulusal ortakların kurumlararası işbirliğinin güçlendirilmesi,

- Projenin sonunda AB üye devletleri ve uluslararası kuruluşlarla işbirliğinin teşvik edilmesi ve iyileştirilmesi,
- AB En iyi uygulamalarının sağlanması,
- İnsan ticareti karşıtı strateji oluşturulması ve dağıtılması,
  - Boşluklar hakkında son raporlar ve bu boşlukları dolduracak tekliflerin sunulması,
  - Proje sonunda insan ticareti karşıtı strateji - ulusal eylem planı hazırlanması ve dağıtılması,
- İnsan Ticareti ile ilgili bilinç artırıcı programlar yapılması,
  - İnsan ticareti hakkında gerekli materyallerin üretilmesi ve dağıtılması,
  - Kolluk kuvvetlerinin işbirliği, STK ve medyaya yönelik işbirliğinin eğitimler vasıtası ile teşvik edilmesi ve sonrasında bu alandaki aktörlerin kamu kurumları, STK'lar, avukatlar, öğretmenler, mağdurlar ve mağdur desteği veren kuruluşların bilgilendirilmesi
- Mağdura yardım ve destek programları oluşturulması,
  - Türkiye'de mağdura yönelik yardım ve desteğin değerlendirilmesi,
  - Kapsamlı bir mağdura yardım/destek stratejisi ve eylem planı oluşturulması,
  - İlgili tüm ortaklar arasında işbirliği çerçeveleri kurulması,
  - Bu alanda hizmet verenlerin kapasitelerinin geliştirilmesi,
- Detaylı proje tekliflerinin ve mağdurlar için barınma evlerine fizibilite çalışması yapılması,
- Geri dönüş ve yeniden entegrasyon için mevcut programların geliştirilmesi,
  - Ulusal Yönlendirme Mekanizmasının geliştirilmesinin önerilmesi,
  - İnsan ticareti alanında iki taraflı protokoller için teklif getirilmesi,
  - Geri dönüş ve yeniden entegrasyon yardımı için modeller oluşturularak ilgili ortaklar arasında işbirliği modellerinin kurulması ve işbirliğinin teşvik edilmesi,

- İnsan ticaretini kapsayacak bir yasal çerçevenin oluşturulması, yeterli sayıda fail hakkında kovuşturma ve tanık koruması da dahil olmak üzere mağdurların insan haklarının korunması,
  - İnsan ticareti alanında mevzuatın değerlendirilmesi
  - Yasal değişiklik teklifleri
- İnsan ticareti ile mücadele eden tüm kamu çalışanları için müfredatın bir parçası olarak eğitim programlarının oluşturulması
- Faillerin kovuşturulması ve insan ticareti mağduru kadın ve çocukların korunması için uluslararası işbirliği ve eşgüdümün artırılması
  - En iyi uygulamanın sağlanması
  - Uluslararası işbirliği ile ilgili kurumsal yapıların değerlendirilmesi
- Operatif ve stratejik kriminal analiz üzerine çalıştaylar yapılması
- Yargı mensupları için bilgi seminerleri düzenlenmesi

4. BULGULAR

4.1. Giriş

Proje kapsamında yapılan her faaliyet Kısa Dönem Uzmanları tarafından (KDU) Eşleştirme El Kitabı(Twinning Manual)'na dayanarak mükemmellik konferanslarında ve yönlendirme komitesi toplantılarında duyurulmuştur. Temel bulgular aşağıda özetlenmekte olup ayrıntılar nihai rapor ekinde yer alan raporlarda ele alınmaktadır.

4.2 İnsan Ticareti ile Mücadele Stratejisi

Avrupa Birliği, stratejisini aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır:

İnsan ticaretiyle etkin bir şekilde mücadele etmek için özellikle özgürlük, güvenlik, adalet, dış ilişkiler ve kalkınma alanında işbirliği, sosyal işler ve istihdam, toplumsal cinsiyet eşitliği ile ayrımcılık alanlarında eşgüdümlü bir politika ve insan haklarına saygı üzerine kurulu bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesi zorunluluk teşkil etmektedir.

Özellikle kaynak ülkelerde olayın ortaya çıkış nedenleri ile hedef ülkelerde olayın gelişmesini kolaylaştıran faktörlerin ve olayın diğer suç türleri ile ilişkilerinin anlaşılabilmesi için insan ticareti ile ilişkili meselelerde ortak bir anlayışın geliştirilmesi hayati önem taşımaktadır.

İnsan ticareti mağdurlarının insan haklarına, sürecin her aşamasında saygı gösterilmesinin temin edilmesi bir zorunluluktur. Devletler ulusal politikaları değerlendirmek ve koordine etmek amacıyla makul bir eşgüdüm yapısını hükümet içinde oluşturmalı ve mağdurlara uygun bir şekilde muamele edilmesini sağlamalıdır.

Üye Devletler ve Komisyon özellikle kadınlar ve çocuklar gibi hassas grupları koruyarak insan ticaretinin suç sayılmasını destekleyecek politikalar uygulamalıdır. İnsan ticareti, insanlara karşı işlenen ve net bir biçimde kolluk kuvvetlerinin bir önceliği olarak ele alması gereken ciddi bir suçtur. “Düşük risk/organize suç için bol kazançlı iş” olmaktan çıkarılıp “yüksek risk-düşük kazançlı faaliyet”e dönüştürülmelidir.

Sosyal cinsiyet odaklı stratejiler kadınların ve kızların ticaretiyle mücadelede temel unsur olarak kabul edilmelidir. Bu, toplumsal cinsiyet

eşitliği ilkelerinin uygulanmasını ve cinsel istismar ile ev işlerinde zorla çalıştırma da dahil olmak üzere tüm istismar türlerine olan talebin ortadan kaldırılmasını içermektedir.

Zorla çalıştırma amaçlı insan ticareti ile mücadele etmek için çalışma koşullarının denetiminden ve yasadışı çalıştırma ile ilgili mali soruşturmalardan sorumlu kurumlar ile işbirliği arttırılmalıdır.

Aynı şekilde, kolluk kuvvetleri adli yardımların yanı sıra Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (ICPO/Interpol), Europol ve Eurojust gibi çok taraflı araçları kullanarak merciiler arası işbirliği ile uluslararası işbirliğini geliştirmeye ihtiyaç duymaktadır.

İnsan ticaretiyle mücadele stratejileri yolsuzluk ve yoksullukla mücadele stratejileri ile uyumlu olmalıdır. İşveren örgütleri, işçi sendikaları ve bu alanda aktif olan sivil toplum kuruluşları da kamu kurumları ile işbirliği yapmalıdır. Üye Ülkeler, Aday Ülkeler ve AB kurumları, BM, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ve Avrupa Konseyi gibi ilgili uluslararası örgütlerle işbirliğini sürdürmelidir.

İnsan ticaretinin önlenmesi ve mağdurlarının korunması için bölgesel çözümler zorunluluk teşkil etmektedir.

Sektörel eylem planları ile uygulanacak olan Türkiye'nin Stratejisi farklı faaliyetler içinde yer alan bulgulara dayanmaktadır. Ana başlıkları açıklayan sektörel planlar Katılım Ortaklığı ve Müktesebatın Kabulüne ilişkin Ulusal Program'da (NPAA) şöyle sıralanmaktadır:

- Bilincin arttırılması
- Mağdurlara yardım ve destek
- Geri dönüş ve yeniden entegrasyon
- Yasal Çerçeve
- İnsan Ticaretiyle Mücadele
- Uluslararası İşbirliği

Durumun gözden geçirilebilmesi için aşağıdaki açıklamalara yer verilmelidir:

4.2.1. Farkındalık

İnsan Ticaretinin Türk Basınındaki Yeri:

Türk basın mensupları proje faaliyetlerine beklenen ilgiyi göstermemiştir. Basın tarafından üzerinde durulan olaylar genellikle “eğlence sektörü” ve turizm merkezlerinde meydana gelen cinsel istismar olaylarıdır. İnsan ticaretinin ya da Türkiye’nin bu alandaki rolünün analizi yapılamamaktadır. Medyada genellikle insan ticaretinin diğer organize suç alanlarına göre daha önemsiz bir rolü olduğunu söylemek mümkündür. Kolluk görevlileri kimi zaman basın tarafından yanlış haber yapılarak, gerçeklerin yanlış yansıtılmasını eleştirmektedir.

Kolluk Kuvvetlerinin Halkla İlişkileri:

Türk kolluk kuvvetleri mercileri, en azından merkez ve bakanlık seviyesinde, sorumlu memurlar görevlendirerek talep halinde basın bültenleri, açıklamalar ve yorumlar yayımlamaktadır. Bu bültenlerin pek çoğu ya davaya bağlı nitelikte ya da belirli amaçlara yönelik olmaktadır. Basın Mensupları kurumlardaki ya da basın toplantılarındaki ilgili kişiler aracılığıyla doğrudan temas kurabilmektedirler. İnsan ticareti yalnızca son yıllarda altı çizilen bir olgu olup henüz basın bültenlerinde özel bir odak noktası oluşturmamaktadır.

Rollerin Karşılıklı Olarak Kabul Edilmesi:

Polis ve yargı kamuoyuna yapılacak açıklamalarda; davalar, suçlar ve güvenlik durumuna ilişkin resmi verilerin doğru bir şekilde açıklanmasında kendilerini tek sorumlu olarak görmektedir. Kamuya ait bilgi kaynaklarının diğer yollarla toplanmasının kabul edilmesi hali hazırda gelişme aşamasındadır. Basın mensupları, STK’lar ve sivil toplumdaki diğer örgütlerin başka bir kaynaktan elde ettikleri bilgiler güvenilir olarak kabul edilmemektedir. Kamu kurumları ve medya arasındaki ilişkiler ile karşılıklı güvenin geliştirilmesi gerekmektedir.

Eğitim ve İşbirliği:

Halkla ilişkiler konusu profesyonellerin eğitiminin teorik bir parçasıdır. Bu nedenle Polis Akademisi ve Polis Meslek Yüksek Okullarında genel olarak halkla ilişkilere yönelik eğitim verilmektedir.

Ancak, pratikte de halkla ve basınlı olan ilişkilerin geliştirilmesi ve personelin bu konudaki bilincinin arttırılması amacıyla bu konu üzerinde hassasiyetle durulacaktır.

4.2.2. Mağdurlara Yardım ve Destek

Kurumsal çerçeve:

Türk ortaklar işbirliği anlaşmaları yoluyla düzenli çalışmayı kolaylaştıran ve roller ile sorumlulukları kurumsallaştıran bir yapıyı uygulamaya sokmuştur. Ulusal Koordinatör olan İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü yeleri ile birlikte Eylem Planının uygulanmasını koordine etmekte ve değerlendirmektedir.

İşbirliği anlaşmaları:

Son iki yıl içinde kamu kurumları, özellikle kolluk kuvvetleri ve sivil kurumlar, kurumsallaşmış işbirliğine yönelik ihtiyaçlarını belirlemiş ve karşılıklı protokoller imzalamışlardır. Bu işbirliği anlaşmaları insan ticaretine maruz kişilerin tanımlanması, onlara yardım edilmesi ve onların ülkelerine hızlı ve güvenli bir biçimde geri dönmelerinin temin edilmesi konularına odaklanmak suretiyle bir dizi faaliyeti düzenlemektedir.

Bilgi ve Danışmanlık:

Kapsamlı danışmanlık imkanı mağdur tespiti ve yönlendirme sürecinin daha ilk aşamalarından itibaren sağlanmasına devam edilecektir.

Psikolojik ve Sosyal Yardım:

Psikolojik ve sosyal yardım yalnızca sığınma programına katılan insan ticaretine maruz kişiler için mümkün olabilmektedir. Kolay ulaşılabilir danışmanlık sağlayan çat-kapı (drop-in) merkezlerin oluşturulması hizmetlerin daha geniş bir hedef kitleye yayılmasını sağlayabilecektir.

Mağdur Tanık Koruma & Tazminat

Çok sayıda kanun hükmü mağdurların koruma tedbirleri ve adli yardım dahil olmak üzere ceza takibatlarındaki statüsünü düzenlemekle birlikte, insan ticaretine maruz kişiler faillerine karşı düzenlenen soruşturmalara nadiren katılmaktadır. Sonuç olarak, bu kişiler usule ilişkin mevcut koruma tedbirlerinden çok az yararlanmakta veya tazminat taleplerini güçlükle kabul ettirmektedir. Bu durum söz konusu kişilerin kendi ülkelerine bir an önce dönmelerinden ve/veya tanıklık etmekten korkmalarından kaynaklanmaktadır. Bunun sonucu olarak ise yargı önemli tanık ifadelerinden faydalanamamaktadır.

Buna karşın, ulusal mevzuata göre mağdurların ülkelerine döndükten sonra mahkemeye katılmak üzere gelmelerinde idari ve hukuki yönden engel bulunmamaktadır.

İkamet Durumu:

Türkiye, yetkililerle işbirliği şartına bağlı olmayan bir insani ikamet statüsü rejimi oluşturmuştur. Bu rejim mağdurların yetkililere yardım etmesinden ziyade onların destek ve yardım ihtiyaçlarına odaklanmaktadır. Bu rejimin pratikteki uygulaması orta ve uzun dönemli yardım programlarının oluşturulmasını beraberinde getirebilecektir. Ayrıca, tüm insan ticareti mağdurları için işbirliği konusundaki istekliliklerini hesaba katmaksızın, mağdurların destek, koruma ve bağımsız danışmanlık hizmetlerine erişimlerini geliştirmek amacıyla bir düşünme ve iyileşme süresi tanınmaktadır.

Söz konusu ikamet izinleri harçsız ve cezasız olarak düzenlenmekte ve mağdurun mahkemelerde temsil süresini de kapsayacak şekilde uzatılabilmektedir.

4.2.3 Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon

Risk Değerlendirmesi:

Bu çerçevede organize suçla mücadele ile ilgili olarak mevcut durumda tanık koruma üzerine odaklanılmaktadır, ayrıca kaynak ülkeler geri dönüşten sonra karşılaşılan aşağıdaki sorunlarla ilgili gerekli önlemleri almalıdır:

- Toplum, aile ve yetkililer tarafından damgalanma ve taciz
- Özgüven sağlanması için fırsat yaratılması (örneğin; gelir ya da istihdam imkanı sağlanmaması veya onur kırıcı para kazanma araçlarına terk edilmesine karşı)
- Tıbbi/psikolojik ihtiyaçları karşılayacak tıbbi destek
- Suç şebekesi tarafından mağdur veya ailesi/akrabalarına karşı misillemede bulunulması (örneğin; borç, rehini/borçlu çalıştırma, insan tacirlerince tekrar yakalanma riski)
- İnsan ticareti mağduru olduğu dönemde işlediği suçlardan dolayı kaynak ülkede tutuklanma, göz altına alınma ve/veya dava edilme riski
- Menşe ülkede baskı görme riski
- Sürdürülebilirlik perspektifi (geçim ihtiyaçları, tatmin edici yaşam standardı)

Sınır ötesi işbirliği ve eşgüdüm:

İyi işleyen bir sınır ötesi işbirliği ve eşgüdüm, münferit ve ortak olarak insan ticaretiyle mücadelede ve insan ticaretine maruz kişilerin korunmasında ülkeleri güçlendirmektedir.

Hükümetler arası sınır ötesi işbirliği bir dizi kurum ve süreç (örneğin; Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi-SECI ya da Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı-BSEC gibi) ile aynı zamanda ikili anlaşmalar yoluyla geliştirilirken, ilgili ihtiyaçların dile getirilebilmesi için işbirliği yönetiminin güçlendirilmesi gerekmektedir.

STK'ların Kapasiteleri:

STK'lar insan ticaretine maruz kişilere yönelik barındırma ve danışmanlıkta çok önemli bir rol oynamaktadır. Rollerini, tecrübeleri ve esnekliklerinden dolayı STK'lar geniş bir hizmet yelpazesine sahiptir. Sınırlı kapasitelerinden ötürü faaliyetleri coğrafi olarak belirli alanlar ile sınırlıdır, bu nedenle tüm illerde bulunmamaktadırlar. Ayrıca, STK'lar sürekli finansmandan yoksundurlar. Ulusal Görev Gücü bu konu üzerinde çalışmaktadır.

İzleme Sistemi:

Geri dönüş usulleri kaynak ülkede izlenmeli ve değerlendirilmelidir. Araştırma ekibi insan ticaretine maruz kalan bir kişinin geri dönüş sürecini aşağıdaki aşamalarla belgelendiren ve değerlendiren bir mekanizma kurmayı önermektedir:

Gönüllü Geri Dönüş:

- Gönüllü dönüş,
- Geri dönüş öncesinde alınan danışmanlık hizmetinin kalitesi,
- Menşe ülkelerdeki hükümet ve hükümet dışı kurumlarla işbirliği,
- Geri dönüş sürecinde güvenlik konuları,
- Kaynak ülkeye varışın ardından sosyal katılım usullerinin kısa dönemli alternatifleri

Yabancı uyruklu insan ticareti mağdurlarının gönüllü ve güvenli geri dönüş işlemlerinde yukarıdaki mekanizmaların uygulaması STK'ların, taraf ülkelerin ve uluslar arası kuruluşların ortak sorumluluk alanında bulunmaktadır. Bu bağlamda uygulamacıların yaklaşımı önemlidir. Bu mekanizmaların yabancı uyruklu insan ticareti mağdurları çerçevesinde ulusal düzeyde uygulaması kolluk kuvvetlerine ve bu doğrultuda Emniyet Genel Müdürlüğü, Yabancılar, Hudut, İltica Dairesi Başkanlığına verilmiştir.

Verilerin Korunması:

Kişisel bilgiler insan ticaretine maruz kişinin mahremiyet hakkına saygı çerçevesinde ve her zaman kişinin rızası alınarak işlenmelidir. Örneğin, birey kendisiyle ilgili olarak verinin kaydedildiğini bilme hakkına, kendisiyle ilgili kaydedilen veri konusunda bilgi alma hakkına ve gerekirse bu verileri düzelttirme hakkına sahip olmalıdır. Kişisel bilgilerin bütünlüğünün korunması için bilgi paylaşımına ilişkin katı usullerin uygulanması gerekmektedir. Konunun hassasiyetine bağlı olarak, insan ticaretine maruz kalan insanların kişisel bilgilerinin mutlak suretle gerekli görülmesi durumunda ve yalnızca uluslararası kabul gören veri toplama standartları uyarınca sorumlu tutulabilecek kurumlarca muhafaza edilmesi tavsiye edilmektedir. Kısa süre önce yeni düzenlemesi yapılan hükümler, örneğin sağlık yardımı konusundaki hükümler gibi, veri korumasıyla ilgili düzenlemeler içermektedir ancak yine de bu konuyla ilgili kapsamlı politikalar eksiktir.

4.2.4. Barınma

Bugüne kadar; biri 2004 tarihinden itibaren İstanbul'da, diğeri ise 2005 tarihinden itibaren Ankara'da olmak üzere iki sivil toplum kuruluşu Türkiye'de insan ticaretine maruz kalan kişiler için doğrudan yardım sağlamakta ve barınma evi işletmektedir. Coğrafi denge de göz önünde bulundurularak, daha fazla sayıda yerel STK'nın insan ticaretine maruz kalan kişilere sığınma ve danışmanlık temin etme üzere sürece dahil edilmelerine çalışılacaktır. Barınmaya ilişkin düzenlemeler insan ticaretine maruz kalan kişilere barınma evinde kaldıkları süre içinde seyahat etme gibi haklarını tam anlamıyla kullanma fırsatını verme anlayışı ışığında uluslar arası uygulamalara paralel hale getirilecektir.

4.2.5. Yasal Çerçeve

Son yıllarda, Türkiye'de Yargı hususunda reform sayılabilecek değişiklikler yapılmıştır. Yürürlükteki Türk hukuku AB standartlarını karşılamaya hazır görünmektedir. Gündemde birkaç değişiklik yapılması söz konusudur:

Ceza Kanunu

Türk Ceza Kanunu Orta Avrupa hukuku hükümleri ile pek çok benzerlik göstermektedir; bazı eksiklikler devam eden reform sürecinde tamamlanacaktır. Hukuk İlkeleri açık ve kapsamlı olmalıdır.

Ceza Muhakemeleri Kanunu

Ceza Muhakemeleri Kanununun temel işlevi, yazılı kanuna gerek mağdur ve failer gerekse kolluk kuvveti yetkililerince erişilebilmesini sağlamaktır. Bu erişim zamanında tepki ve yetkilerin nitelik ve göreve göre yayılması anlamına gelmektedir. Makul uygulamanın temini için maddeler açık ve tam olmalıdır.

Personel ve Teknik Ekipman

Yargı, yoğun iş yüküne sahip görünmektedir. Özellikle yeni usul kanununun ortaya çıkardığı güçlükleri karşılamak için kovuşturma aşamasında daha fazla personele ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durum, özellikle insan ticareti gibi uzmanlaşmış suç alanlarında eğitime de yansımaktadır.

Farklı kolluk kuvveti kurumları arasında karşılıklı eğitim ile tecrübe, veri ve bilgi alış verişinin temin edilmesine özel önem verilecektir. Örneğin, eğer mümkünse polis güçleri ile birlikte yargı tarafından sektörel suç gelişmelerine ilişkin ulusal durum raporları paylaşılmasına özel önem verilecektir. Yargı, bilişim teknolojileri gibi teknik ekipmanlara ve güvenlik ağlarına erişime ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde Türk Yargısının ihtiyaç duyduğu reformların projelendirilerek sonuçlandırılmasına önem verilecektir.

Diğer Hususlar:

- İnsan ticareti mağdurlarına yönelik yasal yardım geliştirilecek ve bu alanda yetki dağılımı yapılacaktır.

- Mağdurların yeni uygulanmaya başlanan haklara erişimi sağlanacak, mali hükümlerle ilgili düzenlemelerin yapılmasına çalışılacaktır.

- Yeni mevzuatın yayımlanması ve bu mevzuatın uygulanması için eğitim programlarının düzenlenmesi çok önemlidir. Yargının kısa süre önce kurduğu insan ticareti iletişim ağı gibi araçlar öncelikle mevcut eksiklikleri giderme konusunda yardımcı olmaktadır.

-İnsan ticareti davaları ile kazanılan tecrübeler oldukça az olup bu tecrübeler gerekli kanuni hükümlerin içtihat haline gelmesi ile arttırılacaktır.

4.2.6. İnsan Ticaretiyle Mücadele İçin Eğitim Programları

Bu alan polis, jandarma ve yargı mensupları üzerine odaklanmaktadır. Eğitim programları ve seminerlerin oluşturulması için insan ticaretiyle mücadelede kamuoyu bilinci oluşturulmaya da gayret gösterilecektir.

Dil

Genelde sahada çalışan personele yönelik olarak özellikle Rusça ve İngilizce dilleri başta olmak üzere yaygınlaştırılmış dil eğitim programları düzenlenecektir. Bunun yanı sıra, tercüme ve mağdurların bakımına ayrılan finansmanın yeterli olmadığı durumlarda bu eksikliklerin bir engel teşkil etmesi önlenecektir.

Yerinde profesyonel çeviriyi sağlamak amacıyla polis eğitiminde dil eğitimi verilmektedir. Benzer eksikliğin yargıda da giderilmesi için hizmet satın alınması yoluyla profesyonel çevirmenleri işe almak için ya da çevirmen hizmetlerine başvurmak için finansman oluşturulacaktır.

İşbirliği:

Araştırmacılar hem STK'lar ile işbirliği hem de sınır ötesinde daha fazla işbirliği için gayret göstermektedir. Uluslararası hukukun anlamı ve araçları konusunda edinilen bilgi geliştirilmektedir. Günümüzde daha pratik yaklaşımlar kullanılmaktadır. Savcılar ve avukatlar arasındaki yakın işbirliği çok yaygın olmamakla birlikte görevliler bunu geliştirmek konusunda çok istekli görünmektedir. İş birliğinin daha da geliştirilmesine çalışılacaktır.

4.2.7. İnsan Ticareti ile Mücadelede Uluslararası İşbirliği

Pratikte Uluslararası İşbirliği

Türkiye'de insan ticareti ile mücadele eden kurumlar bu alanda iyi eğitim görmüş personeli ile uzmanlaşmış birimler olarak uluslar arası kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde bulunmaktadır.

Türkiye'nin bir taraftan refahı artırmanın tek yolu olarak gördüğü uluslararası ticaret ve ekonomiye kendisini daha fazla açmasından dolayı, insan ticareti gibi sınır ötesi suçlarla daha fazla karşı karşıya kalınacağı beklenmektedir. Bu nedenle daha etkin uluslar arası işbirliği sağlamak için ileri adımlar atılacaktır.

Uluslararası Hukuk ve Uluslar arası Hukuku Uygulayacak Ulusal Hukuk

İnsan ticaretiyle mücadele etmek için gerekli tüm anlaşmalar onaylanmış olup uygulanabilir durumdadır. Kanuni kovuşturmaların uluslararası hukuk standartları uyarınca yürütülmesine devam edilecektir.

Türkiye ile diğer bazı komşu ülkeler arasında polisiye düzeyde sınır aşan işbirliği ve bilgi transferi belirli olan ikili yasal hükümlerle mümkün olabilmektedir. Bunlar halen geliştirilmektedir.

Uluslararası İşbirliği Alanında Eğitim

İlgili mercilerde temel eğitim programları kullanılmakla birlikte ortak eğitim programları geliştirilecektir.

Türkiye'nin aynı alanda başka bir üye devletle yürüttüğü iki taraflı bir projede paralel olarak geliştirilen diğer eğitim programları ile uyumlu olarak yakın gelecekte yaygınlaştırılması önemli bir görev olacaktır.

Kolluk kuvvetlerinin Avrupa Polis Akademisi gibi yurt dışındaki eğitimlere katılması ilave yarar sağlayacaktır.

5. EK AÇIKLAMALAR

5.1. Belirlenen Boşluklar ve Yapılan Düzenlemeler Üzerine Odaklanma

Ulusal Eylem Planı'nın belirlenmesi ile eksik olarak tanımlanan aşağıdaki 8 alana özel olarak odaklanması gerekmiştir. Türkiye'deki çabaların da aynı alanlara odaklandığı açıktır ve insan ticareti kavramının sadece on yıl önce ortaya çıkan bir alan olduğu unutulmamalıdır. Olgunun kamuoyunda ortaya çıkmış olmasının getirdiği güçlükler, yeni yapıların kurulması ve geleneksel olmayan yeni işbirliği yollarının sivil toplum için bile kullanılması sürecin hala devam ettiğini göstermektedir.

Hedeflenen düzeye ulaşabilmek için kapsamlı ve titiz çalışmalara devam edilecektir.

5.1.1. İnsan Ticaretinin Farklı Boyutlarıyla İlgili Bilginin Mevcudiyeti

İnsan ticaretiyle ilgili bilgi ilgili kurumlardan resmi olarak elde edilebilir olup Bakanlıklar ve devlet kuruluşlarınca sağlanır. Uluslararası tanımın (A: Giriş) kabul edilmiş hali biraz farklıdır çünkü resmi raporlarda bu durumun yurt dışından kaynaklanan bir durum olduğu belirtilmektedir. Bu varsayım doğru bile olsa pek çok uluslararası raporda tersi belirtilmesine rağmen- insan ticareti turistik alanlarda çalışan yabancı kadınların cinsel istismarı olarak ortaya konmaktadır.

İstatistikler, suç kayıtları ve diğer ilgili veriler farklı kolluk kurumları içinde mevcuttur.

Kolluk güçleri ve konuyla ilgili Sivil Toplum Kuruluşları dışında insan ticaretinden ne Türk kamuoyunda ne de medyada fazla söz edilmemektedir.

Böylesi bilgiyi sağlayabilecek sorumlu kuruluşlar – bu durumda Emniyet Genel Müdürlüğü talepleri geri çevirmemektedir ama böylesi taleplerle de çok sık karşılaşılmamaktadır.

Proje içinde 2'den 7'ye kadar olan bileşenlerde gerçekleştirilen bilgilendirme seminerleri ve eğitimlerde ve en iyi uygulamaları anlatan çalıştaylarda kullanılacak gerekli içeriğin verilmesine çalışılmıştır.

5.1.2 Proje Ortaklarının ve Genel Olarak Kamuoyunun Farkındalığı

Özellikle kolluk kuvvetleri içindeki Türk ortaklar insan ticaretinin çok ağır bir suç alanı olduğunu çok iyi bilmekte, mağdurlara karşı anlayış ise halen gelişmektedir. İnsan ticareti ancak son yıllarda Türkiye'de bilinir olmuştur. Bu nedenle benzer sürecin diğer ülkelerde on yıllar içinde gerçekleştiğini ve belki de halen kamuoyundan uzak olduğunu unutmamak gerekir. Yine de yetkililer arasında güven dolu bir işbirliği ve daha kapsamlı bir görev yaklaşım ortaya konacaktır. Bu insan ticaretinin Türk kamuoyu tarafından daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Hem medya hem de kolluk için uyumlu yöntemlerin ortaya çıkarılması, karşılıklı sorumluluk ve çıkarların kabul edilerek güven dolu bir işbirliğinin ortaya konmasını sağlayacak şekilde karşılıklı şeffaflık sağlanması için profesyonel halkla ilişkiler ve medya kavramları da hazırlanmakta ve devam etmektedir.

5.1.3 Mağdur Yardım Olanakları, Mevcudiyeti, Geri Dönüş ve Yeniden Entegrasyon Anlamında Sığınak Ve Yardım

Büyük şehirlerde bulunan 'misafirhaneler' barınma evi olarak hatta mağdur destek merkezleri olarak iş görmektedir. Bu merkezler, insan ticareti mağdurlarının genellikle Türkiye'ye girdiği şehirlerde yaygınlaştırılacaktır. Hatta dil yeteneklerine de daha fazla yatırım yapılarak mağdura ana dilinde ulaşılabilecektir. Tıbbi yardım kısa süre önce yapılan yasal değişikle her yerde mevcuttur. Yeterli sayıda personel istihdam edilerek bölgesel ve profesyonel ağlar oluşturulacaktır.

Çoğu tesis devlet kurumlarının gözetimi altında Sivil Toplum Kuruluşlarınca işletilmektedir. Mağdur desteğinin tamamen Sivil Toplum Kuruluşlarınının işi olması dikkatle izlenecek ve veri koruma standartları ile vatandaşların refahı her zaman devlet kurumlarınca takip edilecektir.

Geri dönüş ve yeniden entegrasyon yardımı Sivil Toplum Kuruluşlarıyla işbirliği içinde güvenlik kurumlarınca verilmektedir. Bu, uluslararası anlaşmalara dayalı olup komşu ülkelerle imzalanan ikili protokollerle sağlanmaktadır. Bu alan gelişme aşamasındadır. Bölgesel koşullar (Karadeniz Bölgesindeki sosyal ve politik durum) değerlendirmenin bir parçasıdır ve hem uluslararası hukuk adına hem de mağdurlara pratikte sağlanan fırsatlar adına daha da geliştirilecektir. Bu iyileştirme esas olarak karşılıklı standartlar oluşturarak, bir çok dilde hizmet sağlayan sivil idari kurumların oluşturulması ile özellikle Türkiye'nin doğu sınırında ve kıyı bölgelerindeki illerde hizmetlerin sağlanmasını amaçlamaktadır.

5.1.4 İnsan Ticaretini Her Yönüyle Kapsayan Yasal Çerçeve

Yasal, sosyal ve ekonomik yönleri olan insan ticaretine yönelik Türk Ceza Kanununda, Ceza Muhakemeleri Kanununda, Vatandaşlık Kanununda ve idari yönetmelikler gibi daha ek mevzuatta kapsamlı bir yasal yaklaşım gözetilecektir. Türkiye, mevzuatını bu doğrultuda düzenlemeye son yıllarda başlamıştır ve halen devam etmektedir. Projenin devam ettiği süre içinde değişikliklerin uygulamaya konması ile daha önceki uygulamalar geçersiz hale gelmiştir. İnsan ticareti ile ilgili cezalar yeterlidir. Haziran 2005 tarihli yeni CMK'nın uygulanabilirlik konusundaki yetersizliğinin – örneğin acil eyleme geçilmesi gereken durumlarda ve polis ve savcının yetkileri ile ilgili kısa zamanda düzeltileceği konusunda açık belirtiler mevcuttur.

Projenin Üye Ülke ortağı ile Ülkemize gelen Kısa Dönem Uzmanları (Savcılar, Berlin Kriminal Polis Dairesi Yetkilileri), kendi ülkelerinde mevcut bulunan ve kolluk kuvvetlerine gerekli durumlarda yetki sağlayan düzenlemelerin, insan ticareti olaylarında kolluk kuvvetlerine ön izleme, suç öncesi ön alan soruşturması yapma imkanı sağlaması ve acil durumlarda savcı ya da hakim izni olmaksızın olaya müdahale etme yetkisi vermesi yönünden faydalı olacağından ülkemizde de yapılmasını tavsiye etmektedirler.

Bu doğrultuda, şüphesiz olay yerinde acil soruşturma önlemlerinin alınabilmesi başka bir deyişle kolluk kuvvetlerinin yetkisi gereklidir. Özel usul yetkilerinin bulunması ve bu yetkiyi kullanacak personelin yeterli nitelikte olması durumunda, savcı ve/veya hakimın teyidinin daha sonra alınması, ceza usullerinin CMK’da belirtildiği şekilde savcı ve hakim tarafından yürütülmesine engel teşkil etmez.

Savcı ve hakimlerin cezai takibat hazırlığında belirli bölgelere ait yetkileri ülke düzeyinde geçerli olabilmekte, özellikle acil durumlarda soruşturma önlemleri alınmasına dair emirler komşu yetkililerin bölgesel yetkileriyle örtüşebilmekte ve vakayla ilgili bilgi sadece yerinde elde edilebilmektedir.

Bireysel gözetleme, hazırlık takibatı için tutukluluk süresi, gece araması, tanıkların ve gizli ajanların gizliliği, suç kazançlarının hacedilmesi gibi bazı soruşturma önlemleri Türk mevzuatında vardır ve daha açık hale getirilecektir. (D 1.5)

Esas yargılamada, gerçek usul mevzuatı tanıgın mahkemede sorgulama yollarının belirlenmesi ile iyileştirilebilir. İnsan ticareti yargılamalarında tanıkların mevcudiyeti ve kalitesi çok önemli olduğundan ve tanıklar yabancı kökenli olacağından, avukatların yeterli erişimi olmasına, tanıgın güvenliğinin sağlanmasına çok dikkat edilecektir. Uluslararası yasal yardım verilmektedir ancak uygulamada daha etkin ve merkezîyetçi olunacaktır.

Mağdurun hakları alanında esas olarak mağdurun usul araçlarına ve barınma evi önlemlerine erişimi hedeflenmektedir ve Türk mevzuatında buna yönelik gerekli hükümler mevcuttur. Bu alanın iyileştirilmesi mağdurun mali ve fiziksel gereksinimlerine de yanıt verilmesi anlamına gelir.

5.1.5 Soruşturmanın Ve Teknik Ekipmanın İyileştirilmesi

İnsan ticareti ve örgütlü suçlar Türkiye’de mevcuttur ve ülkenin gelecekte güvenliğini daha fazla etkileyecektir. Hali hazırda başlıca soruşturma davaları jandarma gibi diğer kolluk güçleriyle beraber emniyet teşkilatı merkezinden yürütülmektedir.

Profesyonel anlamda sadece bu birimler bilgili olduğundan bu yöntem etkilidir. Ayrıca farklı yetkililer arasında iletişim kolay ve güvenilirdir. İşbirliği standartları yeterli görünmektedir ama yine de ilerlemenin sağlanması ve Türk yetkililerin buna çaba göstermesi mümkün görünmektedir.

İnsan ticareti vakalarının soruşturması, gerekli bilgiler alınır alınmaz, vakaya yakın yetkili kişilere aktarılmaktadır. Böylece bu vakalarda profesyonel yaklaşım yaygınlaşacak ve aynı zamanda usuller ve bölgesel işbirliği de örneğin polisle jandarma arasında artacaktır.

Türk Polisinin genelde suç analizi için geliştirdiği bir sistem vardır. Bu da ağ esaslı olup Emniyet Genel Müdürlüğü'nce yürütülmektedir. Bu yolla, tüm kolluk güçlerince toplanan bilgileri de içeren vakalarla ilgili ulusal durum raporlarının daha da iyileştirilmesi sağlanacaktır.

5.1.6 Kolluk Güçlerine Uygun Eğitim Programlarının Uygulanması

Genel olarak örgütlü suçla ve insan ticaretiyle mücadele, yüksek düzeyde profesyonellik, yüksek yetkinlik ve durumun ve mücadelenin sürekli takibinin yapılmasını gerektirir. Yöntemler ve içeriklerin kurumlarca paylaşımının rekabet nedeniyle çok da kolay olmadığı açıktır.

Ortak eğitim, ortak hedeflerin oluşturulması ve kurumlar arası işbirliğinde uyumlu usullerin benimsenmesi için artı bir değerdir. Halen Türkiye'de eğitim programları geliştirilmektedir. Özellikle bu projeye ilgili alanlarda, halkla ilişkileri, ulusal ve uluslar arası işbirliğini, suçun belli alanlarında Sivil Toplum Kuruluşlarıyla işbirliğini geliştirecek programlar yetkililer tarafından halen hazırlanmaktadır çünkü suçun incelenmesi ve yasal yardım halen geliştirilmektedir.

Bu ileride ortak eğitimlerin ve böylece kapsamlı hedeflerin geliştirilmesi için atılacak ilk adımdır.

Özellikle polis, jandarma ve yargı son zamanlarda yukarıdaki konularda eğitimler düzenlemişler ancak halen uygulama sürecindedirler. Bazı kurum/kuruluşlar insan ticareti ile ilgili kendileri eğitim kursları geliştirmiş ve bu kursları kolluk kuvvetlerinde yer alan katılımcılara da ulaştırmışlardır. Eğitimlerin çok sayıda katılımcıya verilmesi gerektiği ve merkezi sistem içinde profesyonel ve eğitim gereksinimlerini karşılayacak sayıda eğitmenin bulunmasına dikkat edilecektir. Bu konu uzun vadede çözülebilir olmakla birlikte çalışmalar bir, iki yıl önce başlamıştır.

Bu proje, bazı alanlarda eğitim programı içerikleri ortaya koymuştur ancak ulusal eğitim stratejisinin bir parçası olarak ortak eğitim etkinliklerinin gerçekleştirilmesine çalışılacaktır.

5.1.7 STK Desteğinin Teşvik Edilmesi

Sivil toplumla işbirliği demokratik ülkelerde temel tavidir ancak halen yasanın uygulanması anlamında bazı engellerle karşılaşabilir. Çünkü;

- Sivil toplum kuruluşlarının özellikle de siyasi sisteme karşı tutumları kritik olduğundan kolaylıkla kamu idaresiyle bağlantılarını bilgiyi yanlış kullanarak veya verileri yanlış yorumlayarak sergileyebilir.

- Genellikle Sivil Toplum Kuruluşlarının etkinliği ve kapasitesi kamu idaresiyle ortaklık kuracak düzeyde değildir.

- Sivil Toplum Kuruluşlarıyla işbirliği kurmak isteyen polis ve yargı, olay yerindeki faillerle doğrudan temas halinde olduklarından işbirliği konusunda yasal ve güvenlik yönlerinden sınırlıdır.

- Kanunun uygulanması devletin temel sorumluluğu olup en azından devlet yetkililerince doğrudan gözetilmektedir. Devletin şiddeti önleme, vatandaşlarına barınma sağlama, insan haklarını ve anayasal hakları koruma ve kişi özgürlüğünü sağlama tekeli paylaşılabilir. Sivil Toplum Kuruluşlarıyla yapılan işbirliği anlaşmaları buna göre şekillenecektir.

- Geçmişte pek çok Sivil Toplum Kuruluşu ‘ayrı bir dünyada’ kurulmuştur. Yani devletle veya kamu idaresiyle hiçbir bağlantı kurmamışlardır. İşbirliğinin geliştirilecek ve güvenilir hale getirilecektir.

İnsan ticareti alanında Türkiye’de özelliklere mağdura barınma sağlayan ve mağdurlar için temas noktası olarak görev yapan bazı Sivil Toplum Kuruluşlarıyla işbirliği anlaşmaları yapılmaktadır. Bu işbirliğinin yayılmasına, ek barınma evlerinin ve temas noktalarının ülkede kurulmasına karar verilmiştir. Sivil Toplum Kuruluşları ikili işbirliği alanında da ortaktır çünkü bu işbirliği içinde aktif olarak yer almayı sağlayacak anlaşma ve protokoller imzalamışlardır.

Bu konuyla ilgili gelişmeler sivil toplumdaki işbirliği ortaklarının daha da arttırılmasına ve ulusal finansman sorunlarına yoğunlaşabilir çünkü şu anda gerçekleşen etkinliklerin çoğu yurt dışından bağış yapan kurumlar/kişilerce finanse edilmektedir. Yine sivil toplum kuruluşları arasında kolluk güçleriyle etkileşimi de içeren ağların oluşturulması hem ulusal hem uluslararası düzeyde gerçekleştirilecektir. İnsan ticareti Türkiye’ye özellikle komşu ülkelerden gelen kadınların cinsel istismarıyla tezahür etmektedir. Bu tüm bölgedeki devletler ve toplumlar için geçerli olan bir tehlikedir. Sivil Toplum Kuruluşları bu anlamda yardımcı olabilir ve hatta devletin gözetimi altında hem ulusal hem de sınır aşan doğrudan işbirliği şekilleri ortaya koyabilir.

5.1.8 Uluslararası İşbirliğinin Geliştirilmesi

Türkiye örgütlü suçla mücadeleye yönelik başlıca uluslararası sözleşme ve anlaşmaları onaylamıştır ve son zamanlarda komşu ülkelerle de daha yakın ikili işbirliği kurmaya çalışmaktadır. İnsan ticareti konusunda Palermo Protokolleri temel uluslararası çerçeveyi oluşturmaktadır. Türkiye tarafından onaylanmış olan bu protokoller adım adım Türk mevzuatında uygulanmaktadır. Usul hukukuyla beraber bu mevzuatın pratik uygulaması daha da gelişecektir. İkili düzeyde önemli olan ortak ülkelerle anlaşma ve protokoller gibi yasal araçlar mevcuttur ve yerleşmek üzeredir.

Bölgedeki çoğu ülke halen eski Sovyet Cumhuriyeti'nden kaynaklanan gelişmelerden, savaş, yoksulluk ve dengesiz siyasi koşullar gibi gerçek krizlerden etkilenmektedir. Bu güne kadar yapılan çalışmalar yeterli olarak nitelendirilebilir. Bu anlaşmaları diğer uygun devletlerle de yapmak stratejinin bir parçası olup aynı zamanda bu anlaşmalar uluslararası hukuk standartları ve şartları altında da değerlendirilecektir. Türkiye'de uluslararası yasal işbirliği Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın görevidir. Yasal yardım ve gerekli yetkiler belirlenmiştir.

Yetki ve sorumlulukların ademi merkezîyetçi dağılımı kapasitelerin güçlendirilmesi ve usullerin hızlandırılması açısından faydalı olacaktır.

Yasal hükümlerin yanında uluslararası işbirliğinin başarısı katılan kişilerin yetenekleri ve kapasiteleriyle de ilişkilidir. Dil yeteneği, kültürel hassasiyet ve çoklu kültürlü yaklaşımların kabul edilmesi de önemlidir. Bunlar tamamen ayrı konulardır ve bu projeyi kapsamamaktadır. İnsan ticareti konusunda Rusça ve İngilizce en önemli dillerdir.

Türkiye bu alanda ilerleme kaydetmiş ve halen gelişmektedir. Dil kursları polis ve yargının ulusal akademi müfredatında yer almaktadır. Ayrıca yüksek okul ve üniversite mezunları da yabancı dil bilmektedir. Gelecekte bu yeteneklerin güçlendirilmesi etkin olarak iş yüküyle baş edebilmek ve aynı zamanda uluslararası konferans ve stratejik tartışmalara katılmak anlamında faydalı olacaktır.

Uygundur/ Uygun Değildir

.../.../2008

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

6. EYLEM PLANI SEKTÖR TABLOLARI

İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi

6.1. 1. Sektör: İnsan Ticaretiyle Mücadelede Türk Hükümetinin Strateji ve Politikasının Geliştirilmesi ve Neşri

Kısa Vade: 2-4 yıl		Orta Vade: 4-8 yıl		Uzun Vade: 8 yıl ve üzeri	
	Hedefler	Faaliyetler	Ana Unsurlar	Aktörler (sorumlular)	Zaman çerçevesi
İnsan Ticaretiyle karşı program	İnsan Ticaretinin ortadan kaldırılması amacıyla asgari standartları karşılanması için Türkiye'nin hazırlanması ve İnsan Ticaretiyle ilgili kurum/kuruluşların kapasitelerinin artırılması	<ul style="list-style-type: none"> Aşağıdaki önlemlerle İnsan ticaretine karşı kapsamlı bir stratejinin uygulanması İşbirliğinin yoğunlaştırılması İnsan Ticareti ile ilgili bilincin oluşturulması Yeterli kapasitenin oluşturulması, Kanuni yetkilerin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> İnsan ticareti ve bu olguyla mücadele için gerekli araçlar hakkında bilgi verilmesi Kurumlar arası işbirliğinin ve kolluk kuvvetleri ile sivil toplum arası işbirliğinin geliştirilmesi Ortak eğitim programlarıyla personelin profesyonel açıdan kalitesinin sağlanması İnsan Ticaretiyle ilgili hükümlerin değerlendirilmesi Devlet bütçesinden ve bağıta bulunulardan temin edilmesi dahil olma üzere sürekli finansman kaynaklarının bulunması, medya ile uyum içinde bilinç arttırıcı girişimlerde bulunulması 	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal Görev Gücü İçişleri Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlükleri STKlar Medya Sivil Toplum 	UZUN VADE

Kanun Düzeltilmeleri	Kanuni boşlukların doldurulması ve kanunların ve usullerin sürekli olarak değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Ceza Kanununun insan ticareti ile ilgili bölümleri • Ceza Muhakemeleri Kanununun ilgili bölümlerinin geliştirilmesi ve kabulü • Hukuki alanlar arasında arayüz analizinin özenle hazırlanması • Kanunların düzenli olarak değerlendirilmesi (uluslararası kanunlarla karşılaştırılarak) 	<ul style="list-style-type: none"> • Öncelikli hedef olarak mağdurların adalet tecrübelerinin tanınması/onaylanması • Çift veya kesişen yasaların kaldırılmasıyla, kanunların açık ve net olmasının sağlanması • Suçun bütün birleşen faktörlerinin eklenmesi • Uluslararası standartlara göre tüm kanun usulleri alanları için kanuni hükümlerin dikkate hazırlanması • Bilginin yayımlanması – ve tüm ortakların yeni kanunlar hakkında eğitilmesi • Kanun uygulamaların düzenli olarak değerlendirilmesi • Kanun kalitesinin sürekli değerlendirilmesi ve kanunların uluslararası standartlara uyarlanması/adapte edilmesi • Bilgi alış verişi için ortak veri koruma standartlarının, usullerin ve araçların uygulanması 	Adalet Bakanlığı Ulusal Görev Gücü Ortaklar	ORTA VADE
----------------------	---	--	--	---	------------------

İdari Önlemler	İnsan Ticareti alanında kanunların, kamu idarelerin, politikaların ve uygulamaların uyumlu hale getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • İnsan Ticareti ile mücadele eden ortakların gerekli kapasiteye sahip olmalarının sağlanması • Gayretlerin uyumunun sağlanması amacıyla kontrol uygulamalarının yerleştirilmesi • Kanunların etkinliği ve uygulamasının izlenmesi, ilgililer odaklı 	<ul style="list-style-type: none"> • Kanuni yetkiler, kaynaklar, usuller ve finansmanlar birbiriyle uyum içinde olmaları için uyulanması • İnsan ticareti alanında farklı sektörleri ilgilendiren görevler ulusal düzeyde kontrol edilmesi. • İdare yoluyla koyulan kuralların etkilerinin sürekli kontrol edilmesi – sivil toplum ve vatandaşları (bu durumda ilgilileri dahil ederek) • Usuller ve politikaların şeffaflaştırılarak kamuya bildirilmesi 	Ulusal Görev Gücü Kolluk kuvvetleri organları Sivil Toplum Medya	ORTA VADE
Yapısal düzeltmeler	Kamu ve sivil toplum yapılarının verimliliği, gayret ve neticesinin analiz edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Yeterli kapasitenin yerinde sağlanması • Yapıların şeffaf ve kolayca erişilir hale getirilmesi • Sektörler arası işbirliğinin sağlanması • Uzun süreli gelişmenin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • Yetki tablolarının değerlendirilmesi ve keşif durumlarını ortadan kaldırılması • Görevlendirmelerin şeffaflaştırılması • Bölgesel ve yerel yapıların güçlendirilmesi • Kurum/kuruluşların birbiriyle etkileşimde bulunmalarını ve işbirliği yapmalarının sağlanması ve teşvik edilmesi • Bilgi akışının sektörler arası değerlendirilmesi dahil olmak üzere bilgi ve veri değiş tokuşu için prosedürlerin yerleştirilmesi • Söz konusu alanlarda eşgüdüm organlarının oluşturulması 	Ulusal Görev Gücü Bakanlıklar İdare Bölgesel ve yerel yetkili makamlar	ORTA VADE

Kurum/kuruluşlar arası işbirliği	Kolluk kuvvetleri ve sivil toplumda kurum/kuruluşlar arası işbirliğinin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Kurum/kuruluşların yatay ve dikey işbirliğinin mümkün kılması • Kanuna bağlı olarak doğrudan bilgi alışverişinin sağlanması • Kurumların ve STKların bilgi alışverişini sürecine dahil edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgi akışının, usullerin ve düzenlemelerin değerlendirilmesi • Açık ve gizli bilgi ve verilerin dikkatlice tanınması • Kurum/kuruluşlar ve personel için bilgi alışverişini sürecine katılmaları için ön şartların asgariye düzeye çekilmesi • Bilgi alışverişinin ve değerlendirme araçlarının geliştirilmesi • Açık fikirli ve böylece de kapsamlı bir bilgi alışverişini sağlamak için personelin eğitilmesi • Medya varlığının ortak bir anlayışa göre yerleştirilmesi 	Ulusal Görev Gücü Ortaklar	ORTA VADE
STK desteği	Yeterli STK desteğinin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Kolluk kuvvetleri organları ve STK'lar arasında işbirliği anlaşmalarının imzalanması • STKların görevlerinin tanınması • İnsan ticareti alanında Kolluk Kuvvetleri ile işbirliği anlaşmaları bulunan STK'lara operasyonel ve harcama bazında bilgi vermeleri koşuluyla devlet tarafından sürekli maddi destek sağlanması • Kamu politikasının denetlenmesi 	<ul style="list-style-type: none"> • STK desteğini organize etmek amacıyla anlaşmaların oluşturulması • STKların kurulmasının olanaklı kılınarak teşvik edilmesi ve faaliyet alanlarının kanunen tanınması • Aynı zamanda sektörler aşırı görevlendirmeler için de ulusal finansmanın sağlanması ve aykırı bir durum söz konusu olmadığı sürece, gerektiğinde başka finansmanların da bulunması • Yetkili makamlarca yeterince denetim yapılarak ulusal politikaların kolluk kuvvetlerince ve STKlarca kabul edilmesinin sağlanması 	Hükümet İçişleri Bakanlığı STKlar Uluslar arası ortaklar	ORTA VADE

Araçlar ve finansman	İnsan ticaretiyle mücadelede ortakların kapasite ve kaynaklarının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Sektörler aşın görevler de dahil olmak üzere uygun ulusal finansal denetleme sisteminin oluşturulması • Ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki yetkili makamlara yeterince finansal imkanların sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • Değişen durumlara, kanunlara veya politikalara tepki gösterme yeteneğine sahip personelin ve maddi kaynakların sağlanması • Maddi (finansal) kararların mümkün olduğunca eyleme dönüştürülmesi (yakınlaştırılması) • Ulusal politikalarla ve yolsuzluğa karşı mücadeleyle uyum içindeki araçların kullanılmasını garanti altına almak amacıyla denetleme usullerinin uygulanması • Kapsamlı eylemin garanti edilmesi için uluslararası bağışçıların dahil olduğu durumlarda ulusal fonların sağlanması amacıyla mevzuat hükümlerinin oluşturulması. 	Hükümet Bakanlıklar Ulusal Görev Gücü	UZUN VADE
Stratejinin değerlendirilmesi	İnsan ticareti ile mücadele ile ilgili ulusal strateji ve bunun uygulanması için oluşturulan eylem planı sürekli olarak değerlendirilecek ve uyarlanacaktır. (adapte edilecektir).	<ul style="list-style-type: none"> • izleme sisteminin veya çalışma gruplarının oluşturulması • Bölümleri aşan karar yetkilerinin dahil edilmesi • Bölgesel düzeyler, kamu idaresi ve sivil toplum dahil olmak üzere tüm ortakları içermesi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ulusal strateji ve politika altında yerel, bölgesel ve ulusal faaliyetler uyumlu hale getirilmesi ve tam tersinin de sağlanması; örneğin çalışma grupları panellerinin ve icra gruplarının organize edilmesi gibi • Kamu yu bilinçlendirme yaklaşımlarıyla birlikte gelişmelerin ve kararların şeffaf hale getirilmesi • Kurumlar arası organların faaliyetleri hakkında karar verebilmek için vekalet (görev) konularında çerçevelerin oluşturulması 	[Bakanlar Kurulu] Ulusal Görev Gücü Bakanlıklar	ORTA VADE

İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi
6.2. 2.Sektör: Ortaklar, Politikaclar ve Toplumda Sürekli Bir Bilincin Oluşturulması

Hedefler	Faaliyetler	Esas Unsurlar	Aktörler	Zaman çerçevesi
Programlar İnsan ticareti ile ilgili bilinç oluşturma programlarının oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> Nüfusun, medyanın, siyasetin ve kolluk kuvvetlerinin insan ticareti ile ilgili bilinçlenmelerinin izlenmesi Arayüzlerin ve ortak çıkarların tanınlanması İnsan ticareti ile ilgili bilinç konusunda ortak hedeflerin sınılanması İnsan ticaretiyle ilgili iletişim konusunda ortak bir kavramın anlaşılmasını geliştirilmesi Uygulamanın sürekli geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Farklı hedef gruplarındaki esas bilincin geliştirilmesi İnsan ticareti alanında mevcut halkla ilişkiler durumunun geliştirilmesi İletişim ve araçlar ile ilgili temel bilginin iletilmesi Kamuoyunun, mağdurun ve kolluk kuvvetleri organlarının karşılıklı beklentilerinin geliştirilmesi ve kabulü Aktörlerin yasal, meşru rollerinin tanımlanması İnsan ticareti alanındaki medya varlığının ortak hedeflerinin düzeltilmesi ve kabulü Bilinç oluşturma, bunun hedefleri ve programın uygulanması ile ilgili verimliliğin dikkatlice izlenmesi için araçların geliştirilmesi 	Ulusal Görev Gücü Halkla ilişkiler faaliyetleri yürüten kolluk kuvvetleri Medya	ORTA VADE

Medya yaklaşımı	Kolluk kuvvetleri organları ve STKlar'ın medya yaklaşımı kavramına göre hareket etmesi ; ideal bir şekilde koordine edilmiş olarak	<ul style="list-style-type: none"> • Kendi kurum/kuruluşun olduğu gibi, diğer ortakların da rollerinin ve görevlerinin tanımlanması. • Karşılıklı rollerin kabulü • Entegre bir halkla ilişkiler kavramının oluşturulması ve kabulü • Bu kavramın oluşturulması ve uygulanması 	<ul style="list-style-type: none"> • Medyanın bakış açısının geliştirilmesi • Yasal sorumlulukların, veri korunmasının ve gerçek gereksinimlerin onaylanması • Şeffaflık, güvenilir işbirliği ve yasal eylem gibi kurumlar arası iletişimin esas çıkarlarının ve standartlarının tanımlanması • Halkla ilişkiler için profesyonel personelin oluşturulması, açık ve net görev ve yetkilerin tayininin yapılması • Halkla ilişkiler personeli için politika konuları aynı zamanda profesyonel tutum, kamudaki görünüm ve kamu beklentisi konularını içeren ortak eğitimlerin oluşturulması • Medya profesyonelleri ve yetkili makam uzmanları arasındaki bilgi alışverişinin olası kılınması • Uygun olan her yerde kolluk kuvvetleri organları ve medya kuruluşları ile karşılıklı anlaşmaların düzenlenmesi 	Bakanlıklar Ortaklar Ulusal Görev Gücü	ORTA VADE
-----------------	--	--	---	--	------------------

Bilginin yayımlanması	Kamuoyu bilgisi farklı hedef gruplara uygun olarak aktif bir şekilde yayımlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Hedef grupların çıkarlarının nüfusta, uluslar arası platformda ve ortaklar arası kuruluşlarında dikkate alınması • Ortak veya uyumlu hale getirilmiş bilgi materyallerin oluşturulması • Hedef grupların ve sonradan uygun bilgi paketlerinin tanımlanması • Etkileşimli (interaktif) iletişimin oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> • Kolluk kuvvetleri tarafından güvenlik ve görevlerin, medya profesyonellerinin tarafında ise kara bağlı çıkarlarını tanıması (kabul edilmesi) • (İnsan ticareti) alanında uluslar arası anlayışın ve önerilerin izlenmesi • Nüfusta insan ticareti konusunda bilginin bulunup bulunmadığının, bu bilgiye olan talebin ve bu bilginin kabulünün değerlendirilmesi • Kamuoyu ile kolluk kuvvetleri arasındaki güvenin artırılması • Hem konu hem de personel ile ilgili olmak üzere ortaklaşa bir medya payının (kapsamının) oluşturulması; medya personelinin dikey iletişiminin teşvik edilmesi • Düzenli ve duruma bağlı halkla ilişkiler hizmetlerinin oluşturulması • Yardım hatları ve on-line kayıtları dahil olmak üzere yetkili makamlarda medyanın ve kamuoyunun başvurabileceği iletişim kuruluşlarının/ortaklarının oluşturulması 	Ulusal Görev Gücü (denetim) Ortaklar	ORTA VADE
-----------------------	---	---	--	--------------------------------------	------------------

İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi
6.3. 3. Sektör : Detaylı Olarak Hazırlanan Sosyal Yaklaşımın Geliştirilmesi: Mağdur Yardımı ve Desteği,
Geri Dönüş ve Topluma Yeniden Kazandırma Yardımı

Hedefler	Faaliyetler	Ana unsurlar	Aktörler	Zaman çerçevesi
Hukuki yardım İnsan ticareti mağdurlarına hukuki yardımın ve adalete erişiminin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Mağdurların tanınması • Mağdurların adalete erişimi • Ceza davalarında mağdurlar için hukuki destek ile ilgili sistemin daha da geliştirilmesi • Ortak bir eğitim politikası altında ortak eğitim planlarının oluşturulması • Veri toplama usullerinin ve veri akışının hukuki dayanaklarına göre tanımlı (veri koruma standartları) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hukuki yardımın sağlanması için en önemli şart olarak insan ticareti mağdur kriterlerinin kodlanması • Hukuki iletişim noktalarının organize edilmesi; yani müraعات edilebilecek hukuki yardım idari düzenlemeler, lisan desteği ve cezal davalar için başvuruda bulunabilmek amacıyla maddi olanakların sağlanması gibi, mağdurlar için hukuki ve pratik hükümlerin/mevzuatın Ulusal Hukukun konusu olmasının kararlaştırılması • Hukuki uygulamaların mağdurun açısından bakılarak dikkatlice incelenmesi • Mağdurların ikinci kez mağdur konumuna düşmekten korunmaları ve özenle muamele görmelerinin sağlanması • Kolluk kuvvetleri organlarındaki, aynı zamanda danışma merkezleri, sığınma evleri ve eşdeğer merkez personeli gibi STKlardaki ve kamu idaresindeki farklı hedef grupları için ortak eğitim programlarının oluşturulması • Veri koruma standartlarının hukuki uygulanması • Kanunların (hukuki mevzuatın) ve uygulama şartlarının sürekli olarak değerlendirilmesi • Uluslar arası organizasyonların dahil edilmesi 	<p>Ulusal Görev Gücü Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Ortaklar</p> <p>STKlar Barolar Birliği Genel Müdürlükler</p> <p>Uluslar arası Organizasyonlar</p>	ORTA VADE

Yönlendirme mekanizmasının güçlendirilmesi,	İnsan ticareti mağdurlarına sağlık hizmeti ve psikolojik yardımın sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Ulusal ve uluslar arası bir STK ağının (network) oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> Usuller, veri transferi, koruma ve işbirliği planları dahil olmak üzere mağdurların yönlendirilmeleriyle ilgili Devlet kurumları ve STKlar arasında karşılıklı anlaşmaların yapılması, Cezai takibat hususundaki yönlendirme sistemiyle ilgili ulusal usullerin (prosedürlerin) tanımlanması Ulusal ve sınır aşırı STK –(networking) ağ çalışmasının teşvik edilerek karşılıklı anlaşmalara dahil edilmesi 	Ulusal Görev Gücü Bakanlıklar STKlar Uluslar arası Kuruluşlar	ORTA VADE
Mağdur Tanımlaması	İnsan ticareti mağdurları ile ilgili tanımlama usullerinin/prosedürlerinin güçlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Kolluk kuvvetleri için ortak gösterge tabloların/şemaların hazırlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Kültürler arası bilgi ve cinsiyet hassasiyeti konusunda eğitim verilmesi İstismanın her türü için farkındalığın oluşturulması Sektörler aşırı analizlerin yapılması 	İçişleri Bakanlığı Kolluk Kuvvetleri	KISA VADE
Mağdur Destek Merkezi	Bütün İnsan ticareti mağduru kişilerin mağdur desteğine erişmelerinin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> İstanbul, Ankara ve söz konusu bütün şehirlerde mağdur destek merkezlerinin güçlendirilmesi Mağdurlara psikolojik ve tıbbi desteğin sağlanması Mağdur hakları konusunda bilgi Kolluk kuvvetleri organlarına güvenin geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> İnsan ticaretinin en sık görüldüğü şehirlerde mağdur destekleme merkezlerinin geliştirilmesi için, danışma merkezlerinin mevcut atyapıları kullanılmalı ve desteklenmelidir. 157 – yardım hattı gibi ek desteklerin sağlanması 	SHÇEK Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Vailikler Belediyeler İKGV KDV	ORTA VADE

Barınma evleri	İnsan ticareti mağdurları için yeterli sayıda sığınma evinin kurulması	<ul style="list-style-type: none"> Sığınma evi ağının (network) oluşturulması Sığınma evlerinin uluslararası standartlara göre kurulması İyi eğitilmiş personelin çalıştırılması ve eğitim yapılarının işleve sokulması 	<ul style="list-style-type: none"> İhtiyaçlara yakın sığınma evlerinin kurulması: ihtisas konusu sığınma evleri, karma sığınma evleri (bütün şiddet türleri için) ve gayri merkezi sığınma evleri Çocuklar için özel önlemlerin belirlenmesi Devlete ait olan ve olmayan sığınma evleri için güvenlik standartlarının sağlanması Devlete ait olan ya da olmayan sığınma evleri için süreklili finansmanın sağlanması 	Ulusal Görev Gücü İçişleri Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü STKlar	ORTA VADE
Dil konusunda yardım	Ulusal kurumların personeli için ve mağdurlar için dil konusunda desteğin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Lisan eğitim programlarının kurulması Özel lisan ihtiyaçlarının tanımlanması/belirlenmesi Lisan eğitimi için fonların sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Profesyonel çeviri ve tercüme hizmetlerinin sağlanması Kolluk kuvvetleri organları ve ilgili STK personelleri (uygulamacılar) için gayri merkezi olarak lisan kurslarının verilmesi Özel lisan ihtiyaçlarının (kaynak ülkelerin lisansları) ve profesyonel kelime haznesinin belirlenmesi Lisan eğitimi ve çeviri hizmetleri için maddi imkanların (fonların) sağlanması 	İçişleri Bakanlığı Ulusal Görev Gücü	ORTA VADE
Cinsiyet hassasiyeti	Mağdurlara karşı davranışta (muamelesinde), sosyal cinsiyet eşitliğinin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli personelin sağlanması Cinsiyet hassasiyeti konusunda eğitim verilmesi Cinsiyet ile ilgili yapıların oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> Yerinde yeterli bayan personelin bulunmasının sağlanması Mağdurlarla doğrudan iletişimi sağlamak için eğitimli gönüllülerin seçilmesi Cinsiyet eşitliği için bir eğitim planının oluşturulması Mağdurlara karşı uygun davranılması için yeterli yapıların oluşturulması 	Ulusal Görev Gücü Bakanlıklar STKlar	KISA VADE

<p>Gerİ dönüş ve topluma yeniden kazandırma yardımı için model: risk değerlendirmesi</p>	<p>İnsan ticareti mağduru kişiler için sürekli bir çözümün bulunması; Yeniden mağdurlaşmanın önlenmesi;</p>	<p>Risk değerlendirmeleri için vaka gruplarının kurulması; Prinsiplerin uygulandığını ve ana unsurların dahil edildiğini inceleyen bir izleme organının oluşturulması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organize suç veya tanık koruma ile ilgili etkenler • Menşei ülkede toplum, aile ve otoriteler tarafından dıngalanma/taciz edilme • Menşei ülkede kendine güvenin oluşması için imkânların olması (örneğin: para kazanma ve çalışma imkânlarının olmaması; aşığlayıcı para kazanma yöntemlerine baş vurma zorunda kalması) • Menşei ülkede tıbbi / psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması için tıbbi bakım • Menşei ülkede suç ağı tarafından mağdura veya ailesine/akrabalarına karşı misilleme yapılması(örn: borç tutsaklığı; tacifler tarafından tekrar yakalanma riski;) • İnsan ticareti mağduru olma durumundan kaynaklanan suçlar nedeniyle, kişinin menşei ülkede tutuklanma, gözaltına alınma ve/veya kovuşturulma riskinin olması • Menşei ülkede süreklilik perspektifi (yaşamak için gelir ihtiyacı; tatmin edici yaşam standardı) • Menşei ülke yeniden insan ticaretine maruz kalıma için koruma sağlamak niyetiyle Tercihen STKlar tarafından danışma hizmetlerinin sağlanması (STKlar ve kolluk kuvvetleri arasında sıkı iş birliği) • Verilerin korunmasının güvence altına alınması 	<p>Yetkili Makamlar İnsan Ticareti Mağdurları STKlar Ulusal Görev Gücü Temsilciler</p>	<p>UZUN VADE</p>
--	---	---	--	---	-------------------------

<p>Gerri dönüş ve topluma yeniden kazandırma yardım için model: STK Kapasitesi</p>	<p>STKların geri dönüş ve topluma yeniden kazandırma programları yürütmelelerinin sağlanması:</p> <p>Resmi geri dönüş sürecinde, yürütme ve yargının birbirinden ayrılması ve karşılıklı olarak denetimin sağlanması için Türkiye de ve menşei ülkelerde sivil toplumun katılımının teşvik edilmesi</p>	<p>Bir konseptin ve bir uygulama stratejisinin geliştirilmesi;</p> <p>STKların özel ihtiyaçlarının belirlenmesi</p> <p>Kolluk Kurvetleriyle STKlar arası işbirliğinin neticelendirilmesi</p> <p>Sivil toplumu güçlendirmek amacıyla bir Devlet Fon Ünitesinin kurulması</p> <p>Finansman kriterlerinin gözden geçirilerek yeniden tanımlanması</p> <p>Ulusal ve sınırlı NGO ağının (network) kurulması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • STKlarla işbirliği için siyasi çerçeve • Disiplinler arası işbirliğinin devami • Kapsamlı koruma ve destek hizmetlerinin, aynı zamanda geri dönüş ve sosyal hayata dahil olmaları için hizmetlerin sağlanabilmesi için, gerek duyulan hizmetlerin ve faaliyetlerin ayrıntılıyla planlanması; • Türkiye de hukuki ve sosyal desteğe erişim hakkındaki danışmanlığın, geri dönüş sürecindeki olası riskler ile ilgili bilgilerle birleştirilmesi; • Menşei ülkelerdeki STKlarla sıkı işbirliği içinde yürütülecek geri dönüş programlarının geliştirilmesi için kapasitenin oluşturulması • STKlar ve diğer insan ticaretiyle mücadele eden ortaklar arasında rekabetin önlenmesi • İnsan Ticareti alanında çalışan STKlar arasındaki işbirliğinin ve eşgüdümünün kolaylaştırılması, • Kesişim noktasının/işbirliği mekanizmalarının/aktörlerin rollerinin tanımlanması, • STKların hükümetler arası organlardan, yerel ve ulusal arası kuruluşlardan gelen finansman kaynaklarına erişimi • Menşei ülkelerdeki sivil toplum yapıları ve hizmetleri hakkında düzenli olarak güncel bilginin sağlanması, • Eşgüdüm ve işbirliği mekanizmalarının varlığı, Bilgi alış veriş için lojistiğin sağlanması 	<p>Ulusal Görev Gücü STKlar IOM Elçilikler</p>	<p>UZUN VADE</p>
--	---	--	--	--	-------------------------

<p>Geri dönüş ve topluma yeniden kazandırma yardımı için model: Verilerin Korunması</p>	<p>Özel/kişisel verilerin bütünlüğünün korunması</p>	<p>Veri koruma kanunları/mevzuatı</p> <p>İnsan ticareti mağduru kişiler için kendi verilerine erişmeleri ve düzeltmeleri için bir mekanizmanın oluşturulması</p> <p>Mevcut prosedürlerin yeniden incelenmesi için bir izleme mekanizmasının geliştirilmesi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Özel verilerin işlenmesi (toplanması, kaydedilmesi, depolanması, düzenlenmesi, silinmesi ve iletilmesi) insan ticaretine konu olan kişinin mahremiyet hakkına saygı göstererek ve her zaman kişinin onayının alınması, • Kişinin kendisi hakkında bilgilerin kaydedildiğini bilme hakkına sahip olması, • Kişinin, veritabanında kendisiyle ilgili veriler ile ilgili bilgisi olmalı ve gerektiğinde düzeltirebilmesi; • Özel/kişisel verilerin bütünlüğünü korumak için veri paylaşımı ile ilgili katı (kesin) süreçlerin uygulanması 	<p>Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Sağlık Bakanlığı STKlar IOM Ulusal Görev Gücü</p>	<p>UZUN VADE</p>
---	--	--	---	---	-------------------------

İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi

6.4. 4.Sektör : Kanuni ve İdari Düzeltilmeler

Hedefler	Faaliyetler	Ana Unsurlar	Aktörler	Zaman çerçevesi
Hukukun Üstünlüğü	<ul style="list-style-type: none"> • İnsan Ticareti ile ilgili bütün uygulamaların/usullerin değerlendirilmesi • Avrupa Konseyi İnsan Hakları Konvansiyonu ve ilgili Protokollere uygun olarak hukukun üstünlüğüne göre işleminin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • İnsan ticareti ve insan ticareti mağdurları ile ilgili kamu idaresinin, kolluk kuvvetlerinin ve STKların uyguladıkları prosedürlerin incelenmesi amacıyla bağımsız bir izleme sisteminin/grubun kurulması • İnsan Haklarıyla ve Türk Anayasasıyla uyum içerisinde bulunan yasama bütünü • Kanunun egemenliğinin öncelik olarak kabul edilmesi 	Ulusal Görev Gücü Adalet Bakanlığı Ortaklar	UZUN VADE
Kanun Hükümleri: Ceza Kanunu	<ul style="list-style-type: none"> • Açık ve net bir yasanın adaptasyonu • Keşif konularının ve boşlukların belirlenmesi • Dava usullerine destek 	<ul style="list-style-type: none"> • TCK 227/4 ve 80. maddelerinin arasındaki bağlarının değerlendirilmesi, • Anlaşmalı evliliklerin engellenmesine yönelik hukuki düzenlemelerin yapılması, 	Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı	UZUN VADE

<p>Yasal Hükümler: Ceza Muhakemeleri Kanunu</p>	<p>İnsan ticaretiyle mücadele için kapsamlı bir kanun çerçevesinin oluşturulması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Araştırmaların ve davaların artması • Ek araştırma araçlarının uygulanmasıyla kanuni hükümlerin geliştirilmesi • İnsan Hakları Konvansiyonu ile ilgili uyumun sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • Ceza Muhakemesi Kanununun 170. maddesinde tanıklar için güvenlik olanağının sağlanması • Araştırma makamlarıyla gizlilik içerisinde çalışan (işbirliği yapan) kişiler için veya kapalı araştırma/soruşturma yürüten kolluk kuvvetleri için kanuni hükümlerin uygulanması • Finans/maddi istihbarat bölümünün veya eşdeğer bir bölümün kurulması (FLU/FB) • Küçük mağdurlar için soruşturmada hukuki bir imkan sağlanması için bir prensip uygulanması (kanunen soruşturmanın durdurulması ya da ara verilmesi) 	<p>Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı</p>	<p>UZUN VADE</p>
<p>Kanuni Hükümler: Esas duruşma</p>	<p>İnsan ticaretiyle mücadele için kapsamlı bir kanun çerçevesinin oluşturulması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İnsan ticareti konularında esas duruşmaların sayısının artırılması • Duruşmada yeterli delilin olmasının sağlanması • Mağdurların tanık olarak bulunmasının organize edilmesi • İnsan Hakları Sözleşmesi ile uyumun sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • Tanık olarak duruşmaya katılabilmelerini olası kılabilmek için, kendi ülkelerine yönlendirilmiş insan ticareti mağdurlarının mahkeme aşamasına katılabilmelerini teminen maddi yardım ve diğer gerekli tedbirlerin sağlanması. • Ciddi güvenlik nedenleriyle reddedilmediği sürece sanıklar avukatlarının yanında oturma hakkına sahip olması. • İki tarafın duruşma sırasında yapacakları uzlaşmalar için kanuni düzenlemelerin olması 	<p>Adalet Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Barolar Birliği</p>	<p>UZUN VADE</p>

İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi
6.5. 5.Sektör : Teknik Teçhizat ve Kalite Koşulları/Hükümleri

Hedefler	Faaliyetler	Ana Unsurlar	Aktörler	Zaman çerçevesi
Polis / Jandarma	Suç analizinin yapılması	<ul style="list-style-type: none"> Suç analizi merkezinin kurulması Suç tarihi/sektörler arası durum raporunun organizasyonu Yetkili memurların eğitimi Uzmanlara uluslar arası standartlara göre suç analizi yapmaları ve analiz araçlarını uygulamaları için olanak verilmesi 	İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı	UZUN VADE
Adli Makamlar ve kolluk kuvvetleri	Lojistik teçhizatın en son/modern standartlara uygun olmalarının sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> Teknik teçhizatın sağlanması - Telekomünikasyon Kurum-İçi ve diğer online-ağlara (network) erişim Taşıma ve hareket etme de dahil olmak üzere uygun çalışma şartlarının tasarlanması 	İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Md. Jandarma Genel K. Dışişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü SHÇEK	UZUN VADE

Eğitim programları	Kanun uygulamalarının iyileştirilmesi, insan ticareti hakkında bilgi ve bilgi alış veriş	<ul style="list-style-type: none"> Eğitim ve öğretimde ortak hedeflerin oluşturulması Organize suç olgusu hakkında bilginin yaygınlanması 	<ul style="list-style-type: none"> İnsan ticareti ile ilgili eğitim programların oluşturulması, ulusal işbirliği, kanunlar ve uluslar arası işbirliği Kolluk kuvvetleri organlarının ortak eğitim hedeflerinin adaptasyonu Tecrübe ve/veya bilgi alış veriş için sektörler arası toplantıların, çalışma gruplarının veya eşdeğer grupların kurulması STKlarda ve sivil toplumla kurumsal iletişimin kurulması 	İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Dışişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü SHÇEK STKlar	KISA VADE
--------------------	--	---	---	--	------------------

Kamuoyu erişimi	Şeffaflığın ve kolluk kuvvetleri organlarına kamuoyunda verilen değer in geliştirilmesinin teşvik edilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Bilginin doğrudan veya online taleplerde verilmesi • Kamu güvenlik sorunları ile ilgili kamu-özel ortaklık modellerinin uygulanması • İletişim noktalarının oluşturulması- teknik ve kişisel 	<ul style="list-style-type: none"> • Kolluk kuvvetlerine ait web sitelerinin kurulması ve somut bilginin verilmesi • Komşuluk programlarının yapılması • Sivil toplum – vatandaşlar ve kurumlar ile işbirliği projelerinin oluşturulması 	<p>İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Dışişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü SHÇEK</p>	ORTA VADE
-----------------	--	--	---	---	------------------

İnsan Ticaretiyle Mücadelede Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi

6.6. 6.Sektör : Kurum İçi İşbirliği

Hedefler	Faaliyetler	Esas Unsurlar	Aktörler	Zaman çerçevesi
Kolluk kuvvetleri	İnsan ticaretiyle mücadeledeyi geliştirmek için kolluk kuvvetleri organlarından ulusal bir network oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> Hedeflerin taranması (elenmesi) Ortak hedeflerin oluşturulması Tecrübe ve bilgi alış verişinin organizasyonu Dikey işbirliğin ve iletişimin teşvikli 	<ul style="list-style-type: none"> İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Dişişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü SHÇEK 	ORTA VADE
		<ul style="list-style-type: none"> Şeffaflık bilgisi politikalarıyla güvenilir işbirliğinin geliştirilmesi Ortak hedeflerin bulunması ve bireysel görevlerin tanımlanması Ortaklaşa sorumluluklar tablolarını değerlendirerek kesişmelerini/ayrı görevi iki farklı kurumun üstlenmesi durumunun en aza indirilmesi Sektörler aşım networklerin kurulması – çalışma grupları veya (sana) kullanıcı grupları İletişim yetilerinin değerlendirilmesi (belge sistemi) Bir iletişim planının oluşturulması ve bunun sürekliliği olarak değerlendirilmesi yapılması için bir çalışma grubunun kurulması Suç ile mücadelede başarı elde etmek için kurumlar arası işbirliğinin en önemli ön şartlardan olduğunun kabul edilmesi 		

Kolluk kuvvetleri kurumları ve sivil toplum, STKlar kamu hizmetleri ve ilgili organlar	İnsan ticaretiyle mücadeleyle ilgili ulusal bir network oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> Ortak görevlerin tanımlanması Arayüzlerin tanımlanması Ortak bir iletişim modelinin oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> Şeffaf bilgi politikalarıyla güvenliği işbirliğinin geliştirilmesi Yazılı anlaşmaların yapılması ve onlann değerlendirilmesi Görevlerin tanımı Ortak çalışma panellerin ve ortak faaliyetlerin oluşturulması 	İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Dışişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü SHÇEK	ORTA VADE
Kolluk kuvvetleri organları	İnsan ticareti alanında uluslar arası işbirliğinin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Uluslar arası hukuki yardımlaşma ve usullerinin derlenmesi Sınır aşırı hukuki yardımlaşmanın tanımlanması sorumlulukların ve uluslar arası işbirliği olanaklarının neşri/ yayımlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Merkezi ve gayri merkezi olarak intisaf konusu birimlerin kurulması Kolluk kuvvetleri ve adli makamların intisaf sahibi birimleri arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi Uluslar arası hukuk, işbirliği modelleri ve kanalları, sınır aşırı suçla mücadele yaklaşımları ile ilgili ortak eğitimlerin düzenlenmesi Lisan eğitiminin sağlanması Uluslar arası işbirliği ile ilgili bilginin yayımlanması İkili işbirliğinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması 	İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Jandarma Genel Komutanlığı Dışişleri Bakanlığı Adalet Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü SHÇEK	ORTA VADE

Uygundur/ Uygun Değildir
.../.../2008
Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
BM	: Birleşmiş Milletler
OSCE/AGİT	: Avrupa Güvenlik İşbirliği Teşkilatı
SECI	: Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi
BSEC/KEI	: Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı
IOM/UGÖ	: Uluslar arası Göç Örgütü
UNHCR/BMMYK	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
TPT	: Türk Polis Teşkilatı
SYDGM	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu
KDV	: Kadın Dayanışma Vakfı
İKGV	: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
NPAA	: Katılım Ortaklığı ve Müktesebatın Kabulüne İlişkin Ulusal Program
CAHTEH	: İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konsey Sözleşmesi
TCK	: Türk Ceza Kanunu
CMK	: Ceza Muhakemeleri Kanunu
NGO/STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
FÜ	: Faydalanıcı Ülke
YED	: Yerleşik Eşleştirme Danışmanı
NRM/UYM	: Ulusal Yönlendirme Mekanizması
JHA	: Adalet ve İçişleri